

Ów eke Jan ekn es ekn em

Ów ek'it eke wel k'uw any

Jam us es Jan non Es Ekn eci lel na in eci susu em. Legn ab em a, Rom ek'ew usu ab es a, b'ew lec em ibrm eke agn k'ign el ec'es ew es **Sesar** nuñ ese Nyam af. Ow eci kok em a, ow b'ow on -li yegm eb a ec'elum eke -n'onyn a. Kretienel a egnm ow e low ebm. -L'erurmn eke -li k'ign Nyam ejeci nuñ eke ow elm Jesu ce, etn ow sosiem wel b'ijr el gbre. Jan in obi yeji, Rom ec'es ew es a ogn'n eb em oc im ew'r es lekr nyam em eke wel b'esn Patmos. Yogn, es ekn em, Nyam yegm'n ów non yec'etn ke li bebm kretienel sos gbre ij ek'am ow a eci, l'atr wel sos es el ec'omn a eke -n'onyn a eci. Afr erm es nyam oc Jan abn em im eke ow k'ekn ów a eke b'ow ey wus af ana a ese el el eke Nyam am ekan ab af. Amani Sig em eci meny ewr owi non onn onn ów a eke Nyam am yegm Jan ab em. Jan eci legn ab em a, kretienel a iri ow eci nyandre a, k' agn ek'ijr el gbre a gbe otum uwm ow eci nyandre ab any. Ey obi ey obi yeji, yefenyina em a, s'irim meny ewr owi a okm ey es sos em senyn senyn, gbeko ów non onn onn eke am ayl ey sos em:

- 1) Low nñ am ey lec wus na af, k' ton ke ow ok wus eci nuñ edn em a, Nyam b'ow akm in ec'efnu ab es ar ogn ab em.
- 2) Nyam b'ow jej agn feñ e low ok. Agn a eke ub Jesu nawre a, wel non el ec'en sel egn eci lel ab em, etn -li b'ow -l'ij sel ek'onym uwr a ec'aja. Emeny Nyam b'ow jej egn e low ok, es an a eke egn a b'ow ony wus af ana ab em (Es Ekn 20.11-15; bebmn 1 Korent 3.10-15).
- 3) Agn a eke b'ij neny nyam in e lis a, li b'ow l'ap wel ob.
- 4) Afr, segn feñ wel bi koklm Nyam.

Bibl eci lel es abal el na em a, Nyam am elul in sosi okm ese Nuñ Ob lele Nuñ Edn ab af. Tasi em a, in obi li kok wus na, etn in obi li b'ow l'ewl ni nñ onn ow ke l'oc wus owr a lele afr owr ab ab l'ow.

Jesu am elul in sosi okm

1 Ów eke lel es ke Jesu Krist elu okm kpata a anñ lel na em. Nyam onn l'uw ów amua any, yec'etn ke li yegm in e juma kok esel a low eke b'ow ey legn tel em a. Krist on in ec'**afr** erm es im elu low a okm yegm in e juma kok es Jan. ²Jan am ij danke eke ów a feñ eke in ekn a in el Nyam ec'odad lele low nenyembri nyam ek'in ey okm Jesu Krist em ab.

³Ehe éi egrj eke b'awl sodad amua eke Nyam elu ɔkm ɔɣ agrj a eci! Etj emeny ehe éi agrj a eke b'iri, ke b'elum ów a eke wel nɔn lel na em a eci! Ee, legj a eke wel bebem ew es ów amua ec'a ibnm ij.

Jan am esɣn Nyamel lɔbɣ a

⁴Em Jan, m'am esɣn Azi wus af[†] eci Nyamel lɔbɣ a: ke Nyam ek'anɣ god'etj, anɣ yefenyana, ke am ow a,[†] édnj ɔny ɔwɔɔ ke ɔɣ ɔny erm es ey. Ke abɣ lɔbɣ a ek'anɣ in ec'atufu lekpn a ec'any af a yeji ɔɣ ɔny ów nenyembri nyam a. ⁵Ke Jesu Krist ek'el danɣu ij es neny nyam es a yeji ɔɣ ɔny ów amua. L'el iy krɛkre ek'igb agrj ek'uw ab em, etj emeny l'el wus eci éb ebu feɣ em ec'eb ebu. Jesu Krist erur ey etj in eci mebl ab em[†] li sɔg ey sikpl e lís. ⁶Li kok ey s'el gbrenɣbi usu a ec'agrj, **egb** waw esel eke ki kok juma Nyam ek'el Es a eci any af. Anygbel lele abusu ab éi Jesu Krist eci segrj feɣ! Amen!

⁷Kin, n'anɣ jru em n'am ow! Etj nyamn nyamn feɣ b'ow ekn'n; agrj a ek'ig'n mpragb a yeji b'ow ekn'n.[†] Wus ec'agrj eb eb a feɣ b'ow anɣ ɔɔɣ em in sosiem. Ee, ebeɔ ow b'ow anɣ! Amen!

⁸Es Kɔɔɔɔ Nyam Abusu Es dad nine: «M'el Nuɣ ɔb lele Nuɣ Edj ab,[†] m'el Nyam a ek'anɣ god'etj, anɣ yefenyana, ke am ow a.»

Es ekn em Jan ekn Jesu

⁹Em, ɔny lisijim Jan, Jesu ab ec'af okr em, m'am m'ij gbre ɔny ab. S'el Nyam e **gbrenɣbi** usu a ec'agrj, s'am usur erm gbre ij em. Wel oc im ew'm es Patmɔs lekr,[†] anɣke mi dad Nyam ec'odad lele low nenyembri nyam ek'ey ɔkm Jesu em ab ab. ¹⁰Es Kɔɔɔɔ eci legj a, Abɣ Lala ow'm af etj m'iri lebl tuɔtuɔ nyam ek'am ik'n jam ese krɔkr af ¹¹dad ese: «Nɔn low yec'a eke am ekn a lel nyam em, ke óc awɣ Nyamel lɔbɣ a ek'anɣ eb amua em a: Efes, Simirna, Pergam, Tiatur, Sardes, Filadelfi lele Laodise ab».

¹²M'edj meny eke mi k'ekn egrj a eke am dad'm odad a, etj m'ekn sika em mun al ob lɔbɣ. ¹³Mun al ob amua ec'araɣn a, m'ekn ob nyam ek'inym es ese egrj af. Li sus mob kpakp etj l'ucu ɔhɔny eke wel kok sika mij em er em.[†] ¹⁴In eci sin nuɣ a ufu pum pum pum ese licɛb ufu e suw af, ese nyamok af, etj in ec'anyamn a am jejn ese al af. ¹⁵In ec'akr a am

[†] 1.4 Azi wus af: Èkn 2 Korent 1.8 lel ow ec'akr otar ab ab. [†] 1.4 Nyam ek'anɣ god'etj, anɣ yefenyana, ke am ow a: nin na ew ese Nyam eci nin eke yegm Mois af (ɔkm Ok 3.14-15). Bèbmn Ebre 13.8. abɣ lɔbɣ a el Nyam ec'Abɣ Lala a eke iy neny igj nuɣ a. [†] 1.5 Èkn Kolɔs 1.20. [†] 1.7 Èkn Zakari 12.20; Jan 19.34-37. [†] 1.8 Nuɣ ɔb lele Nuɣ Edj ab: Grek em a, odad a eci iri tasi a el: *Alfa lele Omega ab*. Ow el Grekel eci lel mɔni krɛkre a lele lel mɔni es abal el ab ab. [†] 1.9 Patmɔs lekr el Eje ec'okij a e lekr gɔɣni ek'owl es Efes ab kilo ekj yen. Wel b'oc agrj a ek'el ec'ów ókm Rom ec'es ew ab es sos em a, im ew es yogj. [†] 1.13 Ow el egb waw es ligbel a ec'ob sos ew (ɔkm Ok 28.4; 29.5).

jejn ese jawie eke wêl etj ke al ayal af. Etj in eci lebl a b'il ese okij e mra eke b'elu ab af. ¹⁶In e lidr abu ab em, l'ucu mîlél lóbnj n'ony es, etj lab ler em ek'any yony a b'ufu a am ey'r òkm nenyem. In ec'any a am jejn ese legj uyu nuj e ligbn af. ¹⁷Eke m'ekn'n a, m'ey wus in ec'akr ew a ese ek'em m'uw ce af. L'oc in eci lidr abu a l'ew'm af etj li dad nine: «Erjn k'óny'j! M'el Nuñ Òb lele Nuñ Êdnj ab.» ¹⁸M'el egj a ek'anj owr a. M'uw, gbekò ca m'anj owr godò godò fêj eci; etj m'ony abusu luw lele **ɔhnes** bañ ab af. ¹⁹Sica nɔn yec'a ek'ekn a, yec'a ek'am ey caca em a lele yec'a eke b'ow ey ow eci jam ab ab. ²⁰Kin mîlél lóbnj a ek'ekn em e lidr abu ab em a lele sika em mun al ob lóbnj ab ab eci nyandre: mîlél lóbnj a el Nyamel lóbnj a eci **af** erm esel a, etj kenie lóbnj a el Nyamel lóbnj a».

Efes e Nyamel a e lel eke wel awj

2 ¹«Nɔn lel awj Efes e Nyamel a ec'**af** erm es a: “Kin odad yec'eke egj a ek'onym mîlél lóbnj ab in e lidr abu ab em, ke am an es sika em mun al ob lóbnj a ec'arañ a am dad: ²M'uw juma fêj eke kok ab any, m'uw j eci sos es atr a lele j eci erm susu ab ab any. M'uw any eke k'otum egjnm ów ejuj esel e low ebm; etj agj a eke bi dad eke el **erm** esel ke elm a, òny igbl el ogj êkn, etj êkn eke -l'el ayadju. ³J, òny erm susu, ij gbre em e nin a sosiem etj sos òwm'j es kaka. ⁴Gbekò low a eke m'ony j ab a ce el: ònym erur krekre a ek'ony em ec'a ij. ⁵Sica òkn legj ek'ec ab em eci elel eke ònyn em ec'erur a, itjn erm em, ke kók ese nuj òb em ec'ab af. Eke itjnm, mi b'ow m'ow m'ejn'j, ke m'ony j eci mun al ob a m'oc es yogj a eke ow anj a. ⁶Gbekò yec'eke akpl j ec'a el: ese em af, ifn Nikolayitel[†] eci low kok a.

⁷Ke egj yec'eke eli oru a, íri yec'a eke Abj am dad ok Sinyamel a. Egj yec'eke b'ow eb any a, mi b'ow m'ón'j sel ejn eci likj a ek'anj Nyam ec'egb ògm a e liy a l'ij.” »[†]

Simirna e Nyamel a e lel eke wel awj

⁸«Nɔn lel awj Simirna e Nyamel a ec'**af** erm es a: “Kin odad yec'eke egj a ek'el Nuñ Òb lele Nuñ Êdnj ab, egj a ek'uw ke ewl anj owr a am dad: ⁹M'uw j e gbre lele gbòr ab any, gbekò tasi em a, j gbrengbi! M'uw sos keskes ek'agj a ek'el Jwifel ke b'ocr el sosi Nyam ec'agj ke elm a bi kokr'j ab any; -l'el **Satan** eci nuj ign esel. ¹⁰B'ow ij gbre, gbekò k'uru erjn. Agn b'ow ot òny em ec'agj beb ok sobel em òny eci

[†] **1.17** Akr 13-15: êkn Daniel 7.13; 10.5; 7.9; 10.6. **Akr 16-17**: êkn Esayi 49.2; Ebre 4.12; Esayi 44.6; 48.12. [†] **2.6** *Nikolayitel*: -l'el low yegm esel eke b'irmn agj ec'òmñ el e low yegm ab em. Es Êkn eci lel na em ce wel dad agj amua e low. Êkn Es Êkn 2.14,15,20,24. [†] **2.7** Êkn Nuñ Òb 2.8-9.

ebm ekn eci, etj b'ow ijr gbre tonj seǵj lew.† Íj neny nyam tonj luw em, ke m'óǵj sel eǵj e tufe a.

11 Ke eǵj yec'eke eli oru a, íri yec'a eke Abj am dad ok Sinyamel a. Eǵj eke b'ow eb any a, k'ow eknm luw yony em a e low ij.»†

Pergam e Nyamel a e lel eke wel awj

12 «Nón lel awj Pergam e Nyamel ec'afr erm es a: “Kin odad yec'eke eǵj a ek'onym lab ler em ek'any yony a b'ufu a am dad: 13 M'uw usu a ek'ir ab any, yogj anake **Satan** ec'atufu lekpn a anj a.† Ucu em e nin a ony es, etj walm onn ek'onny em em a elum es, tonj leǵj ab em eke wel ibi Antipas a yeji, em eci danju ij es cæce ony ogj a, yogj a eke Satan ir a. 14 Gbæko m'onny abr eke mi k'enym'j: j ogj yogj, agj anj eke ucu Balam eci low yegm a ony es. Balam anake onj Balak nuj em eke k'uk Israel ec'ey meb a. L'itr wel eke wel k'ij mindey eke agj ibi kokr egb waw onj sinyam yadj, ke wel íj **nfaci** yeji.† 15 Etj emeny, j ogj a cæ, agj anj eke ucu Nikolayitel† eci low yegm a ony es. 16 Ow sosiem, itjn erm em góǵ. Eke itjnm, ow k'ow ibnm, mi b'ow m'ow j ogj yogj etj mi b'ow m'ogj agj amua ar, em e lab ler em any yony a eke anj'm nenyam am ey'm okm ab em.

17 Ke eǵj yec'eke eli oru a, íri yec'a eke Abj am dad ok Sinyamel a. Eǵj yec'a eke b'ow eb any a, mi b'ow m'óǵj'n **afr** eci futufutu eke lol es a. Mi b'ow m'óǵj'n lebn ufu nyam, etj lebn ab af nin owr nyam eke wel non a b'ow anj.† Eǵj kaka k'ow uwm nin na any, ek'ow elm eǵj a cæ ek'eǵj lebn a.»

Tiatir e Nyamel a e lel eke wel awj

18 «Nón lel awj Tiatir e Nyamel a ec'afr erm es a. “Kin odad yec'eke Nyam Jim a ek'anyamn em am jejn ese al af, ke akr yeji am jejn ese jawie eke wel etj af a, am dad: 19 M'uw j e sijuma a, j ec'erur a, j ec'onm a, j e juma a eke bi kok onj agj a lele j ec'erm susu ab ab any. Etj sica m'uw any eke jam aǵa, j e juma a eke am kok a eny akm krekre ec'a. 20 Gbæko m'onny abr nyam eke mi k'enym'j: am yeb Jesabel,† yow na eke am dad eke Nyam ec'odad in am dad, ke am irmn em e juma kok esel, yegm el eke -li k'ij **nfaci**, ke -l'ij mindey eke wel wawr egb onj sinyam yadj a. 21 M'ok'r seǵj es eke li k'itjn erm em, kó l'erurm eke li k'igj in eci nfaci

† 2.10 *seǵj lew*: nyandre em odad ek'am yegm eke gbre ij a likpr cæ. Bëbmn Nuǵ Ób 24.55; Daniel 1.12. † 2.11 Luw krekre a, ow el sos meǵl af ec'a; etj yony em ec'a, ow ow el gbre ij ek'onym uwr a. Èkn Es Èkn 20.6,14; 21.8. † 2.13 Pergam el sinyam yadj a eci nuj igj usu gbél. Yogj Zes eci njon usu ligbél nyam anj; ow el eb krekre eke ow em wel igj Sesar nuj ese nyàm af. † 2.14 Èkn Awl 31.16 lele 25.1-2 ab. *Balam lele Balak ab*: èkn Awl 22 tonj 24 ab em. † 2.15 *Nikolayitel*: èkn Es Èkn 2.6 eci akr otar a. † 2.17 *afr eci futufutu*: Ókm Ok 16.14-15, 33-34; *nin owr*: Esayi 62.2; 65.15. † 2.20 *Jesabel*: Èkn 1 Èb Ebu 16.31; 19.1-2; 2 Èb Ebu 9.22,30.

ij na l'elu es. ²²Ow sostiem a, mi b'ow m'erum'n es gbre ij ec'ob erur ob af, etj eke agj a ek'ij nfaci in ab a itjnm erm em a, -li b'ow -l'ij gbre nono ese ow af. ²³Mi b'ow m'ibi in ec'agj a yeji, etj Sinyamel a fej b'ow uw any eke m'el egj a ek'uw agj e tutr lele el ec'erur ab a any a. Etj mi b'ow m'oj ony em ec'egj nyam nyam yec'a eke li kok a ec'ow ek'it a.

²⁴Sica ony Tiatir e Nyamel ab em ec'agj likpr a, ony eke egjnm ucumn low yegm yadn na onymn es, olmn eke k'uwr yec'a eke -l'esjn **Satan** eci low any uw eke lol es ab any a,† m'uyulm ony low ejeci kaka fej ij. ²⁵Gbeko yec'a ek'ejan a, ucir onyn es toj ke m'ann m'ow.

²⁶⁻²⁸Agj a eke b'ow kok em ec'erur a toj ok nuj a, el anake -li b'ow -l'eb any a. Mi b'ow m'oj el abusu a eke m'eb em Es ogj a. Mi b'ow m'oj el -n'onny abusu ebr ebr fej af. -Li b'ow -l'ew wel es lec em etj -li b'ow -li bobm wel es ese lele eke wel bi bobm eren es ab af. Emeny mi b'ow m'oj el ibibr eci lel a yeji.†

²⁹Ke egj yec'eke eli oru a, iri yec'a ek'Abj am dad ok Sinyamel a.” »

Sard e Nyamel a e lel eke wel awj

3 ¹«Non lel awj Sard e Nyamel a ec'**afr** erm es a: “Kin odad yec'eke egj a ek'onym Nyam ec'abj lobj a lele mlél lobj ab ab a am dad: M'uw juma fej eke kok ab any. Agj bi tutr eke anj owr, ko tasi em a, uw! ²Ufjm es! Ke yec'a eke anj'j ke k'uwm a, oj'n n'anj kikri gbuq ke l'uw nimum nimum. M'ekn eke j ec'ow a bebmn tasi, em e Nyam a ec'a ek'am erur ab ab. ³Okn yec'a eke iri ke eb a, ucir ony es ke itjnm erm em. Eke ufjam es, mi b'ow m'ow kpru em ese ulu af m'oc'j, etj k'ow uwm wanci ab af eke mi b'ow m'ow ab any. ⁴Gbeko Sard yogj, ony em ec'agj nyam nyam ibarm el eci mob sus em a. Agj amua b'ow anj mob efu em ec em ab, anke -l'it. ⁵Eben eke agj a eke b'ow eb any a b'ow sus mob efu ana. Mi k'ow mi tetjnm el ec'en ab es sel ejn e lel ab em,† etj em Es lel in ec'afr erm esel ab ab ec'any af, mi b'ow mi dad eke agj amua el em eci. ⁶Ke egj yec'eke eli oru a, iri yec'a eke Abj am dad ok Sinyamel a.” »

Filadelfi eci Nyamel a e lel eke wel awj

⁷«Non lel awj Filadelfi e Nyamel a ec'**afr** erm es a: “Kin odad yec'eke egj a ek'el lala lele low nawre ab a, egj a eke onym eb ebu David eci safue ab ab, bi fig ke egj kaka stum ablm, b'abl ke egj kaka stum figm a am dad:† ⁸M'uw juma fej eke kok ab any; mi fig lisany nyam m'ew'j es any af eke egj kaka k'otum ablm. Lec tel ce ony, gbeko ucu em ec'odad a ony es etj dadm eke

† **2.24** *Satan eci low any uw eke lol es:* anj ow el low yegm eke lol es, ke anj agj a ce eke el el e nyam nuj ign ebr ab em a eci. † **2.28** Bèbmn Selu 2.8-9; Awl 24.17; Es Ekn 22.16.

† **3.5** *sel ejn e lel:* agj a ek'el Nyam ec'a, afr, el ec'en anj lel ligbel nyam em. † **3.7** Bèbmn Esayi 22.22.

uwmm im any. ⁹Kin low eke mi b'ow mi kok Jwifel ek'el **Satan** ec'ogog ec'agñ a eke b'ocr el sosi Nyam ec'agñ, ke ow b'el yadñ a: mi b'ow m'onny el lec em -l'ok ɔwrɔkp wus ñ ec'any af, etñ -li b'ow -l'uw any eke mi b'erur'ñ.† ¹⁰Eke ɔsu ol a eke m'onñ eke k'usur erm a, em yeji mi b'ow m'osu'ñ gbre eci lægñ a eke b'ow ow wus nimum af ebm wus ec'agñ a fegñ a. ¹¹Ow k'ow ibnm eke mi b'ow m'ow. Ow sosiem, yec'a ek'onny a, ùcu ɔny es kikri yec'etñ ke egñ kaka k'ebm ñ ec'any eb e tufe a. ¹²Agñ a eke b'ow eb any a, mi b'ow m'osñm el es em Es eci Nyamel ab em ese êl ec'akr ab af, etñ -li k'ow -l'okmm ɔkm ij. Mi b'ow mi non em e Nyam a eci nin a lele in ec'eb a eci nin ab ab agñ amua eke eññ any ab af. Eb a, in l'el Jerusalem owr a eke b'ow anñ afr, em e Nyam a ogñ us es a. Mi b'ow mi non nin owr a eke m'eññ a yeji el af.†

¹³Ke egñ yec'êke eli ɔru a, íri yec'a ek'Abñ am dad ok Sinyamel a.” »

Laodise e Nyamel a e lel eke wel awñ

¹⁴«Non lel awñ Laodise ec'**afr** erm es a: “M'el egñ a eke wel b'esñ Amen,† egñ a ek'el danju ij es cece lele low nyim nyim ab a, egñ a eke anñ ów fegñ eke Nyam kok a e nuñ ɔb em a. Kin em eci odad a: ¹⁵M'uw juma fegñ eke kok ab any, etñ m'ekn eke ewm dra etñ emeny ewm gbagba yeji. Blel ɔtu el ów yony ab em e nyam yeji, ow éw afanma. ¹⁶Kɔ sica ek'el dede, ke elm dra oglog gbagba a, mi b'ow m'egbl m'elu'ñ es. ¹⁷Ñ bi dad ese: m'onny os nonɔ, m'onny low kaka ec'es abur. Kɔ tasi em a, ñ uwmm any eke el gbre es, ɔny ɔwñ nonɔ, el gbɔru, el any eflu lele sos ɔfr es ab. ¹⁸Ow sosiem a, kin ów eke m'am ɔm'ñ: òw em ogñ a, ɔl sika eke al elu ow eci sayl a ɔkm a, ke él gbrenjbi. Ów ɔl mob sus em efu sus, yec'etñ ke k'anm sos ɔfr és ɔnym'ñ. Ów ɔl sekp ok ñ ec'anyamn ab em, ke êkn es. ¹⁹Agñ a fegñ eke mi b'erur a, mi b'enyem el abr etñ mi b'ew low m'onñ el.† Êlu lec ij ɔkm ke ítñ erm em. ²⁰Sica m'inym es lisany etñ m'am icm abu. Eke egñ nyam iri'm lebl etñ fig'm lisany a, mi b'ow m'ey'r akñ, mi b'ow m'us abu in ab etñ in yeji li b'ow l'us abu em ab.

²¹Agñ a eke b'ow eb any a, mi b'ow m'onñ el abusu -li sig es em ab, em eci atufu lekpn ab af, ese elel eke em yeji eke m'eb any a, em Es ɔñ'm abusu mi sig es in ab, in eci atufu lekpn af ab af.

²²Ke egñ yec'ek'eli ɔru a, íri yec'a ek'Abñ am dad ok Sinyamel a.” »

Afr e Nyam nuñ igñ

4 ¹Emeny ow e jam a, m'ekn low ejeci. Afr, m'ekn lisany nyam eke fig, etñ lebl a ek'anñ ese krɔkr eci lebl af ke m'ikñ anym m'iri a, dad'm nine: «Úyu af aña, ke mi yégm'ñ ow e jam ec'ów eke b'ow ow a.»

† **3.9** Bèbmn Esayi 49.23; 60.14; 43.4. † **3.12** Bèbmn Esayi 62.2. † **3.14** Amen: in e nyandre el “ke ow él eben.” Eke wel am esñ Krist “Amen”, ke in em anake wel b'ekn eke Nyam ec'ów fegñ eke ewar ew es lele ów eke li dad l'ew es ab ab, el ów tasi a. Êkn 2 Korènt 1.20. † **3.19** Bèbmn Nyandre 3.12; Ebre 12.6.

²Kpekɛn Abɛn oc'm etɛn afr yogɛn, m'ékn atufu lekɛn nyam ek'égn nyam sig es af. ³Egn a eke sig es af a eci jejn a am ot mebn ɔɔɔ ɛɛn ɛɛn es ɛɛɛ **jasp** lele **sarduan** ab af. Nyamgodi eke am jejn ɛɛɛ lebn **emerod** af a iwr elul atufu lekɛn ab em. ⁴Atufu lekɛn likɛn lele yar ab did iwr elul atufu lekɛn ligbɛl ab em, etɛn **agn** ekpekɛn likɛn lele yar ab sig es af. -Li sus mob efu etɛn -l'us sika tufe. ⁵Afr eci nɛɛn lele nyamgbrany ab ab am anɛn atufu lekɛn ab em ok ɔkm. Mrabri lɔɔn eke wɛl gign a am iri any af yogɛn. Mrabri lɔɔn a el Nyam ec'abɛn lɔɔn a. ⁶Atufu lekɛn a ec'any af a, okij ek'ayl toɛn am ékan es ke ot lebn ufu pum pum es anɛn.

Araɛn yogɛn, mindey yar eke el ec'anym lele jam ab a el anyamn ɔfr a, iwr did elul atufu lekɛn ab em. ⁷Krɛkrɛ eci ndey a anɛn ɛɛɛ kukuma af, yony em ec'a anɛn ɛɛɛ id liy af, nyahan em ec'a eli any ɛɛɛ ɛgn ec'ab af, etɛn yar em ec'a anɛn ɛɛɛ káká ek'igb nyenyɛn ɔw es af. ⁸Mindey yar amua e nyam nyam eli ɔw nɔɔn, etɛn -l'eli anyamn eb el ɔw a nimum, ew lele af ab. Etɛn nɔɔk lele lɛgn owr ab nɛny b'anɛn el em -n'am dad -l'ɛɛɛ:

«Lala, lala, lala el ɛs Kɔɔkɔ Nyam Abusu ɛs eci,

in eke n'anɛn god'etɛn, n'anɛn yɛfɛnyɛna ke n'am ow a eci.»[†]

⁹⁻¹⁰Egn a ek'anɛn owr sɛgn fɛn eci ke sig es atufu lekɛn ab af a, mindey yar a bi kɔklm'n, b'usr'r sos etɛn b'ɔn'n bia. Etɛn sakp sakp fɛn eke -li bi kɔklm ow a, agɛn ekpekɛn likɛn lele yar ab ab a b'ok ɔwrɔkp wus ɛgn a eke sig es atufu lekɛn ab af a ec'any af. -Li b'ign ɛgn a ek'anɛn owr sɛgn fɛn ec'a nuɛn. -Li b'ot el eci sika tufe a -li wɔwl atufu lekɛn a ec'any af yogɛn ke -n'am dad -l'ɛɛɛ:

¹¹«O, ɛs Kɔɔkɔ, ey e Nyam,

it eke k'ɛɛn anygbɛl,

es susm lel abusu ab,

anɛn ɛn kok ob fɛn etɛn ɛn ec'erur em ob fɛn anɛn owr etɛn b'ok sel.»

Lel a lele licebli ab ab

5 ¹Sica m'ékn lel nyam eke wɛl ar es ke anɛn ɛgn a eke sig es atufu lekɛn ab af a e lidr abu ab em. Wɛl nɔɔn lel a any lele jam ab, etɛn wɛl ɔnyɛn nɛnyembri ab es, es ɔnyan ob lɔɔn ab. ²Etɛn m'ékn **afr** erm ɛɛɛl ab em e lɛc ɛs nyam eke am ɔg lebl tuɔtuɔ em ɛɛɛ: «Bwo ec'égn it eke ki bɔbm es ɔnyan ob amua es ke fig lel na ee?» ³Ke ow el afr, wus af anɛn lele wus ew[†] ab, ɛgn kaka anm eke k'ɔtu fig lel a bake lɛr ow e lokm a. ⁴Ow ɔn m'ikɛn ɔn nɔɔn eke ɛgn kaka k'anm itm eke ki fig lel a bake ɔtu lɛr ow

[†] 4.3 Bèbm Ezekiel 1.26-28; 10.1. [†] 4.7 Bèbm Ezekiel 1.22; 1. 5-10; 10.14.

[†] 4.8 Bèbm Ezekiel 1.18; 10.12; Esayi 6.2-3. [†] 5.1 Es ɔnyan ob el kɛn prɔprɔ eke wɛl b'oc ɔnyɛn lel eke wɛl b'ar es a nɛnyembri es, yec'etɛn ke ɛgn ek'itm a k'ɔtum kpabm es. Wɛl b'ɔnyan es etɛn wɛl bi fig adanɛn ec'any af. Lɛgn ab em a, aja e lel wɛl b'ɔnyɛn es es ɔnyan ob lɔɔn em. [†] 5.3 Jwifel e tutr em a, wus ew a, ɔɛnes baɛn.

e lokm a. ⁵Gbeko agñ ekpekp ab em e nyam dad'm nine: «K'íkñ òñ! Kin Juda ec'eb ab em e kukuma a, eb ebu David eci lilaw a eb any,[†] li b'ow li bõbm es ònyan ob lõbñ ab es ke li fig lel a.»

⁶Sica emeny m'ekn atufu lekpn a, mindey yar a lele agñ ekpekp ab ab, etñ m'ekn licebli nyam eke wel ibi egb waw eci, ke inym es el eci arañ. L'eli òcõwr lõbñ lele anyamn lõbñ ab. Anyamn lõbñ a el abñ lõbñ a eke Nyam erm ow wus nimum af a. ⁷Licebli a eri im etñ oc lel a egñ a eke sig es atufu lekpn ab af a eci lidr abu ab em. ⁸Kpekñ mindey yar a lele agñ ekpekp likñ lele yar ab ab ok òwrõkp wus licebli a ec'any af. El em ec'egñ egñ feñ ònym sanjo nyam ab lele sika em kpõk eke ogñ iy em gbõñ ab, ke el agñ lala a eci nyam ñõñ a. ⁹-N'am egñ ej owr nyam:

«Ñ ce it eke k'oc lel a ke bõbm es ònyan ob lõbñ ab es,
añke wel ibi'ñ oc'ñ wawr ñ egb etñ ow em a,
eb eb feñ em, ebr ebr feñ em, agñ agñ feñ em lele eb eb feñ em ab,
ewl sõg agñ òñ Nyam.

¹⁰Kok el -l'el gbrenñgi usu a ec'agñ,
-l'el **egb** waw esel eke ki kok juma ey e Nyam a ec'any af,
etñ -li b'ow -l'ew wus na nimum es.»

¹¹Sica emeny mi ler etñ m'am iri afr erm esel nõko gbel e lebl. -N'eny nõko ligbel, -l'iwr atufu lekpn a, mindey yar a lele agñ ekpekp yar ab ab -l'elul em.

¹²-N'am egñ ej lebl gege em -l'ese:
«Licebli a eke wel wawr egb a ce it eke k'eyñ
abusu, ob òny, sèwr lele læc ab;
es susm, anygbel lele kòklm ab!»

¹³Etñ emeny m'iri eke ob feñ eke Nyam kok anñ afr, wus af anñ, wus ew lele okij em ab a, ob feñ eke anñ owr a am egñ ej dad ese:

«Segñ feñ, kòklm, anygbel lele abusu ab él
egñ a eke sig es atufu lekpn ab af a
lele licebli ab ab eci!»

¹⁴Etñ mindey yar a am elu “Amen!” Etñ agñ ekpekp a am ok òwrõkp wus igñ Nyam lele licebli ab ab nuñ.

Krèkre eci es ònyan ob a el any eb owi

6 ¹Ow e jam a, m'ekn licebli a òny es ònyan ob lõbñ a eci krèkre a òb es,[†] etñ m'iri mindey yar ab em e nyam barm lebl ek'anñ ese nyambrany ec'íkñ ab af nine: «Ów!» ²Mi bi ler a, m'ekn gbanõkõ ufu nyam. Egñ a eke uyu af a ònym bin ab, etñ wel òñ'n any eb e tufe. L'ikñ anym l'eb any etñ emeny n'aam any eb eci.

[†] 5.5 Nuñ Òb 49.9 em a, wel b'esñ Juda ec'eb a “kukuma ewli”; eb na em anake eb ebu David anñ ey òkm a. *David eci lilaw a*: Grèk em a, odad a eci iri tasi a el *David eci min*; na ow el Mesi a eci nin nyam (Esayi 11.1,10). [†] 6.1 Èkn Es Ekn 5.1 lele ow ec'akr otar ab ab.

Yony em eci es onyan ob a el ar ogw owi

³Eke licebli a bobm yony em eci es onyan ob ab es a, m'iri mindey yar ab em e yony em ec'a eke am dad ese: «Ów!» ⁴Etj gban̄ko ejeci nyam ey okm. Lebl es ese al af. Egn̄ a eke uyu af a etj abusu eke k'on̄y erm es ey oc es wus na af, yec'etj ke ow on̄y agn̄ ibirir el ofr. Etj wel on̄y lab ler em ligbel nyam.

Nyahan em eci es onyan ob a el lek owi

⁵Eke licebli a bobm nyahan em eci es onyan ob ab es a, m'iri mindey yar a e nyahan em ec'a eke am dad ese: «Ów!» Mi bi ler etj m'ekn gban̄ko ibr nyam. Egn̄ a eke uyu af a onym toy ab. ⁶M'iri ob nyam am ikj ese lebl nyam ek'an̄y mindey yar a ec'aran̄ af, etj am dad ese: «Èwgn̄ ble kilo nyam legn̄ nyam e juma kok e labm sɔg eci; ke èwgn̄ on̄y gb̄e kilo nyahan legn̄ nyam e juma kok e labm sɔg eci. Gb̄eko Lek, k'it̄n̄ oliv e mun a lele viny e mar ab ab gb̄e abu.»†

Yar em eci es onyan ob a el luw owi

⁷Eke licebli a bobm yar em eci es onyan ob ab es a, m'iri mindey yar ab em e yar em ec'a eke am dad ese: «Ów!» ⁸Mi bi ler etj m'ekn gban̄ko nyam ek'ew mufu mufu. Egn̄ a eke uyu af a, wel b'esn̄n̄ Luw, etj on̄y nes ban̄n̄ am us'r jam. Wel on̄y el abusu wus ec'on̄y yar ab em e nyam em ec'agn̄ ab af, eke -li k'ibi wel ar ogw em, lek owi em, ol etj etj em lele mindey etj em ab.

Yen em eci es onyan ob a el agn̄ ek'uw Nyam odad sosiem a

⁹Eke licebli a bobm yen em eci es onyan ob ab es a, m'ekn **egb** waw usu a ec'ew a, agn̄ agn̄ eke wel ibi a eci liy a. Wel ibi el nen̄y nyam eke -l'ijr Nyam odad eci lele dan̄ku eke -l'ijr ow ec'ab ab sosiem. ¹⁰-N'am og lec em -li dad -l'ese: «Es Èw Ès Lala, Es Èw Ès Nawre, kɔ ton̄ ba boḡn̄ legn̄ iy b'ow jej wus ec'agn̄ a e low ok, íbrm el ey e luw a eci low ee?» ¹¹Sica wel on̄y etj nyam nyam mob sus em ufu, etj wel dad el eke emeny -li k'eku sɔgn̄ tɛl, ton̄ bake wel ibi el lisijimel a eke am kok Ès Kɔtɔkɔ e juma a ese el el eke wel ibi el ab af a, ów yibr el.

Nɔhɔn em eci es onyan ob a el erm bebl e legn̄ a

¹²Etj m'ekn licebli a eke am bobm nɔhɔn em ec'es onyan ob ab es a, etj kpek̄n̄ wus umu lec em; ligbn̄ ibr pri pri ese niñn̄ mob af, etj awl ebl es kondon̄ ese

† 6.6 ble a lele on̄y ab ab el egb iju yony eke ow eci miy a an̄y ese may af. Ek'ow elm lek e legn̄ a, etj nyam b'etj ble kilo lew legn̄ nyam e juma kok e labm sɔg eci. An̄a etj a eke am ekn lek owi a am ewgn̄ on̄y agn̄ a eke k'ij. Ble kilo nyam oglog on̄y kilo nyahan stum ebam ak̄n̄ nyam ec'agn̄ e legn̄ nyam ec'ob ij.

mebl af. ¹³Mílél anj afr am ok wus ese babm ikj ec'ey a eke k'eblm, ke lef tuotuo b'elu ony ok wus ab af. ¹⁴Afr am oc es ese ajranjka eke wel b'onny ar es ab af; etj mafeny a lele silekr ab ab fej am ngbonj el e susu susu a. ¹⁵Ow oj etj wus ec'eb ebu, agj any esel, ar ogj esel em ec'agj egbel, egbrenjgi, abusu ony esel, agj ejec'a fej ek'el madu oglog agj ewi a, im lol es mafeny omu em lele mób em ab. ¹⁶-N'am dad mafeny a lele mób ab ab -l'ese: «Òkr ey af ke lól ey es egj a eke sig es atufu lekpn ab af a ec'any a e lís, ke ony kpabr ey es licébli a ec'erm bebl a e lís, ¹⁷anjke el ec'erm bebl a e legj ligbel a ow ij. Sica bwo ec'egj b'ow otu anj owr ab ee?»

Agj a eke ejn Nyam e meny ewr a

7 ¹Sica ow e jam a, m'ekn afr erm esel yar ek'inym es wus eci oy yar ab em. -N'onny oy yar a e lef a eke b'elu wus na af ab es, yec'etj ke lef kaka k'elum wus na af, okij af lele ekj em ab. ²Etj m'ekn afr erm es ejeci nyam ey okm yogj a eke ligbn b'igb a. N'onnym Nyam ek'anj owr eci ob a eke b'oc ewr egj meny ab ab. Li barm lebl tuotuo l'esj afr erm esel yar a eke ejn abusu eke ki njun wus lel okij ab a nine: ³«Èkur ye! Ki kokr wus, okij lele ekj ab low njun kaka. Ow it eke si k'ikj anym s'ew meny ewr nyam ey e Nyam a eci juma kok esel a ec'anyaf a.» ⁴Etj m'iri agj a eke wel ewr meny anyaf a e meny a. -L'ij agj fandi ekj lobj, agj mij yar. Ow ow el Israel ec'eb eb a fej ec'agj a:

- ⁵ Juda ec'eb ab em agj fandi lew yony,
Ruben ec'ab em fandi lew yony,
Gad ec'ab em fandi lew yony,
- ⁶ Aser ec'ab em fandi lew yony,
Nef tali ec'ab em fandi lew yony,
Manase ec'ab em fandi lew yony,
- ⁷ Simeon ec'ab em fandi lew yony,
Levi ec'ab em fandi lew yony,
Isakar ec'ab em fandi lew yony,
- ⁸ Zabulon ec'ab em fandi lew yony,
Josef ec'ab em fandi lew yony,
Benjame ec'ab em fandi lew yony.
El fej, -n'ejn Nyam e meny ewr a.

Agj noko gbél am igj Nyam nun

⁹Ow e jam a, mi bi ler etj emeny m'ekn agj noko gbél eke egj kaka k'otum awlm. Ow el eb eb fej, eb eb fej, agj agj fej lele ebr ebr fej ab ec'agj. -N'inym es atufu lekpn a lele licébli ab ab ec'any af, -li sus mob efu etj arakp anj el abu em.[†] ¹⁰-N'am og léc em -l'ese: «Ey e sel ejn a, ey e Nyam a eke sig es atufu lekpn af a lele

[†] 7.9 Arakp el sos em inj lele any eb ab eci meny ewr. Wel b'oc kokr Mef ec'es gbégl (Ob Ap 23.39-43). Kokoba ob es Zakari dad eke legj ek'anj anym am ow ab em, eb eb fej b'ow kok es gbégl na ke onym sarakp ab (Zakari 14.16).

licebli ab ab ogɲ ow b'annj ow!» ¹¹Afr erm esel a feɲ iwr did elul atufu lekpn a, agɲ ekpekp a lele mindey yar ab ab em. -N'am ok ɔwrɔkp wus atufu lekpn a ec'any af etɲ -n'am igɲ Nyam nuɲ -li dad -l'ese: ¹²«Nawre! Kɔklm, anygbel, sɛwr, bia elu lele sos usr ab, abusu ɔny lele læc ab él ey e Nyam a eci seɲɲ feɲ! Amɛn.»

¹³Agɲ ekpekp ab em e nyam ibrm im nine: «Bwo el el agɲ amua eke sus mob efu a, etɲ bogɲ -n'annj l'ow ee?» ¹⁴M'odu m'eb mi dad'r m'ese: «Eɲɲ gbel, ɲ anake uw any a.» Etɲ l'odu l'eb li dad'm nine: «Amua, agɲ a eke ɛcr gbre ijr ligbel ab em ab ana.† -Li ɲɔyɔg el e mob sus em ab es licebli a e mebl ab em, etɲ ow ɔɲ mob sus em a ufu pum pum pum. ¹⁵Na sosome anake -li b'inym es Nyam ec'atufu lekpn a ec'any af, ke ncok lele læɲɲ owr ab -li b'igɲ ow nuɲ ow eci nuɲ igɲ usu a. Eɲɲ a eke sig es atufu lekpn ab af a b'ow ot ok el in eci gbad êl ab em ke ɔsu el.† ¹⁶Namn lele mij amn ab k'ow ɔnym el ij, etɲ ligbn lele elubu ab yeji k'ow ɔnym el ij. ¹⁷Nawre, anke licebli a ek'inym es atufu lekpn a e saw a, b'ow el el e nyimn es, ot im el mij ewl mij eke b'ɔɲ eɲɲ sel a e saw, ke Nyam tétɲ el e mikɲ ab es.»

Lɔbɲ em ec'es ɔnyan ob a el usu es irm owi

8 ¹Eke licebli a bɔbm lɔbɲ em eci es ɔnyan ob ab es a, afr, usu a irm es tiɲ toɲ ow ɔtu ek'ij wanci ikpr mum. ²Etɲ m'ekn afr erm esel lɔbɲ a eke b'annj Nyam ec'any af a; wel ɔɲ el krɔkr lɔbɲ.

³M'ekn afr erm es ejeci nyam ek'ow inym es **egb** waw usu a; n'ɔnym ogɲ ofɲɲ ob sika em ab. Etɲ wel ɔɲ'n ogɲ nɔnɔ eke li k'oc, ke Nyam ec'agɲ lala a e nyam ɲɔɲɲ ab ab li kokr egb waw sika em egb waw usu a eke anɲ atufu lekpn a ec'any af a. ⁴Afr erm es a ec'abu em a, ogɲ a e mregbn a eke wuwlm Nyam ec'agɲ lala a e sinyam ɲɔɲɲ ab ab a am il Nyam ec'any af. ⁵Etɲ afr erm es a oc ogɲ ofɲɲ ob a, eb egb waw usu a ec'al a ok em etɲ oc ɔwl wus. Etɲ kpeɲɲ nyamgbɲany am babarm, afr am ɲeɲɲ etɲ wus am umu.

Krekre e krɔkr yar a

⁶Afr erm esel lɔbɲ a eke ɔnym krɔkr lɔbɲ ab ab a am bebɲ sos eke k'afl krɔkr a.

⁷Krekre ec'a afl in e krɔkr a. Nyamok lele al eke wuwlm mebl ab a am ok wus. Wus ec'og nyahan e nyam, ekɲ eke wel ok sakp nyahan eci akp nyam lele suw owr feɲ ab eb al iri ok es.

⁸Yony em ec'a afl in e krɔkr a. Ob ek'annj ese lafeny ligbel nyam ek'am iri al af ey okij em; etɲ okij ec'og nyahan a e nyam itɲɲ el mebl. ⁹Mindey ek'annj okij em a eci sakp nyahan eci akp nyam uw, etɲ simijetɲ eci sakp nyahan eci akp nyam uɲ.

† 7.14 Êkn Daniel 12.1; Matie 24.21. † 7.15 Êkn Ob Ap 26.11-13; Esayi 4.5-6.

¹⁰Nyahan em ec'a afl in e kròkr a. Lél ligbel nyam ek'am iri al ese mrabri af a anj afr ey wus. L'ey simij ewl mij a ec'ogog nyahan e nyam em lele mij enj af ab. ¹¹Lél a e nin el "Lolo". Simij ogog nyahan e nyam itjn am lol, etj agj ñññ a eke egj mij a am uw, anjke ow am lol ñññ.

¹²Sica yar em ec'a afl in e kròkr a. Wel iyr ligbn ec'ogog nyahan a e nyam a, awl yeji ec'ogog nyahan a e nyam a lele mílél eci sakp nyahan eci akp nyam ab ab ob; etj ow ñj el eci afj a e nyahan em irm es. Legj owr e nyahan em a lele ncok eci nyahan em ab ab irmn el ec'usuayl a.

¹³Emeny mi bi ler etj m'ekn káká nyam eke igb im afr kponj em a ke am elu lebl tuçtuç dad ese: «Musue! Musue! Musue b'ow el wus ec'agj eci, legj a eke afr erm esel nyahan a ek'anj a b'ow afl el e kròkr a!»

Yen em e kròkr a

9 ¹Sica yen em ec'af^r erm es a afl in e kròkr a, etj m'ekn lé^l nyam ek'anj afr ey wus, ke wel oc **ññmu** cronj gbel a e safue a elu abu em.

²Lél a fig ññmu cronj gbel a etj mregbn eke otarir es al gbel e mregbn ab am uyu ok çkm. Mregbn a ek'am ok çkm a ibar ligbn lele lef ab. ³Etj mregbn ab em, tete gbangban anj ok çkm eb es wus na nimum af; etj

-n'ejn abusu eke anj ese siboban ec'ab af. ⁴Wel edjn el eke -li ki njnmmn suw, ekj lele ob ejeci eke eli wus af ab. Gbeko abusu eru el es eke -li k'ijr agj a eke Nyam e meny ewr anm anyaf^r a gbe gbre. ⁵Etj agj amua e gbre ijr a eke -n'ejn ow ec'abusu a yeji elm wel ec'ibi eci, ko ke -l'ijr wel gbre ñññ tonj ow íj awl yen. Ke gbre ijr a e dudu a ánj ese boban ec'egj eke b'akj a e dudu ab af. ⁶Etj awl yen ab em, agj b'ow çl luw es, ko -li k'ow -n'ejnmmn ow; -li b'ow -l'erur eke -li k'uw, ko luw k'ow owrm el.

⁷Tete gbangban amua anj ese sigbanjko eke wel beb^m sos ar ogj ec'af; el e nuj ab af, wel b'ekn mob ek'anj ese sika tufe af, etj el e many a anj ese agj e many af. ⁸El e sin nuj a anj ese çyow ec'ab af, etj el ec'an nenym a anj ese sikukuma ec'ab af. ⁹El ec'ermni a anj ese erkpo lowi em af, etj el ec'ow a ec'ikj a anj ese ar ogjn eci metj a eke wel b'ot cucur sigbanjko ñññ im ar ogj em ab af. ¹⁰Tete gbangban amua eli ewl eke mbe anj em ese siboban ec'ab af. Etj el ec'ewl amua ab anake -li b'ow -li kok agj ów enj tonj ke ow íj awl yen a. ¹¹El ec'es ew es a el ññmu cronj gbel a ec'af^r erm es a. Ebre em a wel b'esjn'n "Abadon", etj Grék em a wel b'esjn'n "Apolion" (ek'el nyandre em "Ijnjn Es").

¹²Sica krekre ec'abu eyr na ec ñj. Gbeko ow e jam a, emeny abu eyr yony anj eke b'ow ow.

Nòhòn em e kròkr a

¹³Etj nòhòn em ec'af^r erm es a afl in e kròkr a. **Egb** waw usu a ek'el sika em ke anj Nyam ec'any af a ec'oy yar ab em, m'iri lebl nyam ek'am ikj ow. ¹⁴Lebl a dad nòhòn em ec'af^r erm es a eke çnym kròkr ab ab a nine: «Mòmu

afr erm esel yar a eke anɔ ɔgbraka em, mij gbɛl a eke wɛl b'ɛsɔ Efrat a e saw ab es.»¹⁵ Wɛl mɔmu afr erm esel yar ab es. Nawrɛ em a, wanci na af, lɛgɔ na af, awl na af lele lakpo na af ab anake wɛl bɛbm el sos wus nimum ec'agɔ sakp nyahan a ec'akp nyam ec'ibi ec'a. ¹⁶M'iri el ec'ar esel eke b'uyu gbanɔ af a eci nɛny a: -l'ij agɔ milion ekɔ lɛw. ¹⁷Etɔ kin elɛl eke m'ɛkan sigbanɔ a lele el ec'af uyu esel ab ab a: -l'ɛw erkpo lowi em sos. Erkpo a ebl es esɛ al af, ɛw ble eke iir em esɛ **safir** lebn af, etɔ ow e mij a yeji anɔ esɛ sika e mij ab af. Sigbanɔ a ec'ɛɔ a anɔ esɛ sikukuma ec'ab af; el e nɛnym a, al, mregbn lele mebn eke ler ab am ok ɔkm. ¹⁸Ów ɛɔɔ nyahan amua ek'el al, mregbn lele mebn eke ler ab ke anɔ sigbanɔ a e nɛnym am ok ɔkm a anake ibi wus ec'agɔ sakp nyahan a ec'akp nyam a. ¹⁹Tasi em a, sigbanɔ a e lɛc a anɔ el e nɛny a lel el ec'ewl ab ab em. El ec'ewl a b'ot morɔɔ es: -n'ɔny ɛɔ eke -li b'ot -n'am kokr agɔ low ɔɔɔ.

²⁰Sica agɔ a eke ów ɛɔɔ amua ibim ke anɔ a, itɔɔm es an el ec'abu em eci ekɔ ekpr eke -li kokr a e lís; -l'igɔm **abɔ** ɛɔɔ, sika em sinyam, jete efu em eci, jawie em eci, mebn em eci lele ekɔ em ec'a e nuɔ igɔ a -l'elum es; mob amua eke ɔtum eknm es, irim ów, anm es yeja. ²¹-Li walm el ec'agɔ ibi owi, el e cam kok owi, el eci **nfaci** ij lele el e mil iy ab ab bɔbɔ yeji -l'elum es.

Afr erm es a lele lel likekli ab ab

10 ¹Ow e jam a, m'ɛkn **afr** erm es lɛc es ejeci nyam eke anɔ afr am us es. Jru wiwrm'n ab etɔ nyamgodɔ iwr'r nuɔ af; in ec'any a anɔ esɛ ligbn af etɔ in ec'akr a anɔ esɛ al ek'am iri imm afr ec'af. ²N'ɔnym lel likekli eke fig ab. L'oc in e lidr e lakr a l'ɛw okij af etɔ l'ɛw nɛnm ec'a wus af. ³Li barm lebl tuɔtuɔ em esɛ elɛl eke kukuma bi barm ab af. Etɔ eke li barm l'ok es a, nyamgbrany lɔbɔ a ɔdu eb babarm. ⁴M'erur eke mi ki nɔn ów a eke nyamgbrany a dad a, kɔ m'iri lebl nyam dad'm nine: «Óc nyamgbrany lɔbɔ a ec'ów a eke dad a ɛw es sos em; ki nɔn.»

⁵Sica afr erm es a eke m'ɛkn inym es okij af lele wus af ab a, igbl lidr abu ogɔ, ⁶etɔ ij nɛny Nyam ek'anɔ owr sɛgɔ fɛɔ ke kok afr, wus, okij lele ob fɛɔ ab a e nin em. Li dad nine: «Emeny Nyam k'ow ekum ij! ⁷Kɔ wanci ab af eke lɔbɔ em ec'afr erm es a b'ow ɔb nuɔ am afl in e krɔkr a, yogɔ anake Nyam e low a eke lɔl es a b'ow iy nɛny esɛ elɛl eke li dad ow e low l'ok in eci juma kok esɛl ek'el **kokoba** ɔb esɛl ab af a.»

⁸Etɔ emeny lebl a eke anɔ afr ikɔ m'iri a, am dad'm esɛ: «Ìm oc lel likekli a eke fig anɔ afr erm es a ek'inym es okij af lele wus af ab a ec'abu em a.»

⁹M'im mi titm afr erm es a etɔ m'ibrm'n eke li k'oc lel likekli a n'ɔɔ'm. Li dad'm nine: «Óc ij. Li b'ow li ded'ɔ nɛnym esɛ mow mun af, kɔ li b'ow li lol'ɔ lokm.»[†] ¹⁰M'oc lel a afr erm es a ec'abu em etɔ m'ij. Nawrɛ, l'ɛw mremrɛ em e nɛnym a esɛ mow mun af, kɔ eke m'akɔ m'ɛnm a, l'ɛw'm lolo lokm.

† 10.9 Bèbmn Ezekiel 3.3.

¹¹Etj sica wel dad'm nine: «Ow it ke emeny ím òb Nyam e kokoba ok agñ, eb eb, ebr ebr, lele éb ebu fəñ ab.»

Adañku yony a

11 ¹Ow e jam a, wel çñ'm likñ srenj nyam eke wel b'oc bəbmñ ob, etj wel dad'm nine: «Ím bəbmñ Nyamel gbəl a lele **egb** waw usu ab ab, ke áwl agñ a eke b'igñ Nyam nuñ em yogñ a yeji. ²Gbəkɔ èw Nyamel gbəl a e gbugñ ab es, kɪ bəbmñ, aŋke wel oc çñ Nyam any uwm esel eke b'ow uyu ob fəñ af ŋuññ eb lala ab em toñ awl ekñ yony miy yony.† ³Etj mi b'ow m'erm em ec'adañku yony a sus niññ mob ow. -Li b'ow -l'òb Nyam ec'amani a toñ sɛgñ fandi sɛgñ ekñ ləw nyahan.»

⁴Adañku yony a el oliv ekñ yony a lele mun al yony a ek'anñ wus ec'Es Èw a ec'any af a.† ⁵Ek'egñ nyam am erur eke ki kok el low ŋuñ, al b'anñ el e nɛnym a am ok òkm tətul el ec'efnu a trɛ trɛ trɛ. Èɛ, èben ek'egñ fəñ eke b'ow òl el e low ŋuñ kok es a b'ow uw ana. ⁶Adañku amua çny abusu eke k'edññ nyam eke k'an çpar wus es a, sɛgñ a nimum eke -n'am çb agñ Nyam ec'amani a. -N'ony abusu eke -li k'itññ mij el mebl, etj -n'ony abusu yej'èke -li k'òñ abu eyr etj etj fəñ ów wus af, sakp abi a eke -li b'erur a.†

⁷Gbəkɔ ba -li b'uwar el ec'amani çb a, ndey a eke b'anñ **nɔmu** cronj gbəl ab em ey òkm a, b'ow ogñ el ar, akm el es ke ibi el. ⁸El e sos megl ugññ a b'ow anñ eb gbəl a ec'ejem araññ a, yogñ a eke wel èw el Ès Kɔtɔkɔ oliknj af a. Nyandre em e nin eke wel b'esñ eb a el Sodòm oglog Ejipt.† ⁹Agñ agñ a fəñ, eb eb a fəñ, ebr ebr a fəñ lele eb eb a fəñ ab ec'agñ a b'ow ler el e sos megl ugññ a toñ sɛgñ nyahan lele likpr ab, etj k'ow erurm eke wel k'im ot el es. ¹⁰Wus ec'agñ a sos em b'ow iññ, el e luw a eci; -li b'ow -li kok sos em iññ etj -li b'ow -l'aparir ob, aŋke Nyam e **kokoba** çb esel yony na çñ el -l'èkn gbɛ nɔnɔ.

¹¹Gbəkɔ eke sɛgñ nyahan lele likpr ab ab ec a, Nyam fuf kokoba çb esel yony a in ec'owr anñ e sel a, etj ow igbm el. Ow çñ agñ a fəñ eke am ler el a erññ ligbəl çny. ¹²Kokoba çb esel yony a iri lebl tuɔtuɔ nyam ek'anñ afr am ikñ dad el esɛ: «Ûyur owr aña!» Etj el ec'efnu a fəñ ek'am ler el a ec'any af, -l'uyu afr e jru em. ¹³Wanci ab af cɛ, wus umu lɛc em. Èb a ec'ogog ləw em e nyam bubm ok etj agñ fandi lɔbñ etjñ luw wus a ek'umu ab em. Agñ bəb a ek'anñ owr a erññ afññ es toñ etj -n'am çñ Nyam ek'anñ afr a anygbəl.

† **11.2** awl ekñ yony miy yony: ow cɛ ow el sɛgñ fandi sɛgñ ekñ ləw nyahan a (Ès Èkn 11.3), ek'el akpo nyahan lele likpr ab (Ès Èkn 12.14). Ès Èkn e lel na em, sɛgñ na eke wel bi lulm ey a, ow bi yeɡm ey sɛgñ abi a eke low ŋuñ b'ow akm low mamn es, gbuñ ke wus e nuñ edñ e lɛgñ a ów a. Ès Èkn 12.6; Daniel 7.25; 12.7. † **11.4** Èkn Zakari 4.1-14. † **11.6** Bəbmñ 1 Èb Ebu 17.1; Òkm Ok 7.17-19; 1 Samiel 4.8. † **11.8** Sodòm: eb eke wel uw any esɛ nfaci ij ec'eb af (Nuñ Çb 19.4-11). Ejipt wus af ec'agñ a, wel uw el any esɛ Israèl eyñ eci efnu af; yogñ anake -n'anññ madu çkr em a.

¹⁴Sica yony em ec'abu eyr a ec ñ. Gbeko, èwr erm! Ow k'ow ibnm etj nyahan em ec'a yeji b'ow ow.

Lɔbɛɛ em e krɔkr a

¹⁵Lɔbɛɛ em ec'afɛ erm es a afl in e krɔkr a. Ebl kɔkɔ anɛ afr am ikɛ læc em dad ese: «Sica wus eci es ew a e low anɛ ey Es Kɔtɔkɔ lel in e **Mesi** ab ec'abu em, etj es ew na b'ow anɛ sɛgɛ fɛɛ!» ¹⁶**Agɛ** ekpekp likɛ lele yar ab a ek'egɛ egɛ anɛ in e lekɛn af Nyam ec'any af a, ok ɔwrɔkp wus etj am igɛ'n nuɛ dad ese:

¹⁷«Es Kɔtɔkɔ Nyam Abusu Es,

ɛ eke anɛ yefenyina ke anɛ god'etj a,

s'am elu'ɛɛ bia eke oc ɛ ec'abusu ligbel ab em sigm ɛ ec'es ew ab es a.

¹⁸Èb èb ec'agɛ a fɛɛ ebl erm,

kɔ sica ɛ ec'erm bebl a anake am ey ɔkm a.

Wanci a eke ki jej agɛ ek'uw a e low ok ab ana.

ɛ eci juma kok esel ek'el **kokoba** ɔb esel eci wanci a eke k'ɛɛɛn el ec'ob ap a anake ow a.

Agɛ a fɛɛ, ey lele egbel ab ek'el ɛ eci ke b'elum'ɛ ɔmn em a, yeji b'ow ɛɛn el eci.

Wanci a eke b'ow ɛɛɛn agɛ a eke bi ɛɛɛn wus ab ana.»

¹⁹Sica Nyamel gbel a ek'anɛ afr a fig, etj **sinm** araka a ey ɔkm. Afr am ɛɛɛn, nyamgbrany am babarm, wus am umu etj nyamok am an ok wus.

Yɔw a lele tamranji ab ab

12 ¹Ca emeny meny ewr ligbel nyam ey ɔkm afr: ow el yɔw nyam eke ligbn iwr elul em ese mob sus em af, ke awl anɛ in ec'akr ew a. L'us es ew e tufe eke mɛlél lew yony anɛ af. ²Lok usu'r bebmn iy ew ab, etj iy a eke am ɔnyɛ'n a am ɔɛ'n li babarm.

³Emeny meny ewr ejeci nyam ey ɔkm afr: ow el tamranji nyam eke ebl es kondɔɛ ke eli eɛ lɔbɛɛ lele ɔɔwr lew ab. Nuɛ nyam nyam fɛɛ af a, es ew e tufe anɛ. ⁴In e luwl ab em, li papl afr e mɛlél sakɛ nyahan eci akɛ nyam em a es l'ok wus. Etj l'igb l'ow n'inym es l'ɔbr yɔw a ek'iy am ɔnyɛ ab any, ba ow b'ew iy a ke kpeɛɛ n'ɔny n'emn. ⁵Yɔw a ew iy igɛ nyam eke b'ow ew ebr ebr fɛɛ es abusu ligbel em.† Etj kpeɛɛ wel oc iy a im ew es Nyam lele in ec'atufu lekɛn ab ab e saw. ⁶Kɔ yɔw a gbɛ, l'uru es n'im loj, yogɛ a eke Nyam kok usu nyam ew'r es, eke wel k'ɔɛɛn ob l'ij toɛ sɛgɛ fandi sɛgɛ ekɛ lew nyahan a.†

⁷Etj mum ey afr yogɛ; Mikael lele in ec'afɛ erm esel ab ab ogɛ mum tamranji a lele in ec'afɛ erm esel ab ab. ⁸Kɔ tamranji a eb és; ow ɔɛ in lel in ec'erm esel ab ab -n'ɔnym abusu eke -li k'anɛ afr yogɛ ij. ⁹Wel ɔny

† 12.5 Èkn Selu 2.8-9. † 12.6 Èkn Es Èkn 11.2 ec'akr otar a.

tamranji a owl gbenj. In anake legɲ sig ab em l'el lorɲn a[†] eke wel b'eszɲ agn oglog Satan, ke b'ejɲ wus nimum ec'agɲ a. Wel ony owl wus in lel in ec'erm esel ab ab.

¹⁰ Eɲɲ afr m'iri lebl nyam barm tuɔtuɔ eɲɲ am dad ese: «Sica es eb elu eci legɲ a ow ŋ! Ey e Nyam a elu in ec'abusu a lele es ew ab ab ɔkm! Sica es ew a anɲ in e Mesi a abu em, aɲke wel ony ey lisijimel a ec'egɲ a eke b'ok el ów af a owl gbenj. Ncok lele legɲ owr ab li b'ok wɛl ów af ey e Nyam a ec'any af. ¹¹ Gbɛkɔ ey lisijimel a akm'n es licebli a e mebl ab em lel ow e danɲu a eke -l'ijr ab em, aɲke -l'erurm el ec'owr anɲ a toɲ -l'urum luw bɔbɔ yeji. ¹² Ow sosisem a, afr lele ony eke iir em ab ab, kòkr sos em iɲɲ! Gbɛkɔ wus lel okij ab, gbɛɛ el ony eci! Agn us es ow eɲɲ ony, erm bebl iy'r em gbɔɲ, aɲke l'uw any eke sɛgɲ tel cɛ anɲ'n.»

¹³ Eke tamranji a b'ekn eke wel ony owl wus a, l'igb n'am ogɲ yow a eke ew iy igɲ ab es. ¹⁴ Gbɛkɔ yow a eɲɲ káká ligbɛl nyam ec'ow yony eke li k'oc ke l'igb toɲ l'ók usu a eke wɛl kok ew'r es loj a, yec'etɲ ke li kráb es lorɲn a e lís, ke yogɲ wɛl ɔɲɲ ob l'ij toɲ akpo nyahan lele likpr ab.[†] ¹⁵ Eɲɲ lorɲn a am egbl mij ok es ese mij ewl mij gbɛl af, yec'etɲ ke ow éb yow a. ¹⁶ Gbɛkɔ wus ow elum yow a abu: l'ɔdu mij bubute a eke tamranji a egbl ok es a fɛɲ l'eb. ¹⁷ Sica tamranji a erm am ebl nɔɔɔ yow a e lís, eɲɲ n'im n'am ogɲ mum yow a ec'ey likpr ab ab, el a eke b'elum Nyam e sol a ke b'ucu low nenyembri nyam eke Jesu elu ɔkm a ony es a.

¹⁸ Eɲɲ tamranji a ec inym es okij neny e sɛc ab af.

Ndey a ek'anɲ okij em ey ɔkm a

13 ¹ Ow e jam a, m'ekn ndey nyam anɲ okij em ey ɔkm. L'eli ɔɔɔwr lɛw lele eɲ lɔbɲ ab; in e licɔwr fɛɲ af a, es ew e tufe anɲ; eɲɲ in e nuɲ fɛɲ af a, nin eke bi wɛwr Nyam anɲ. ² Ndey a eke m'ekn a ot fabn es, in ec'akr a ew egbɛl ese urs[†] ec'ab af, eɲɲ in e neny a anɲ ese kukuma ec'ab af. Tamranji a afl in e lɛc a, in ec'es ew a lele in ec'abusu ony ab ab es ɔɲɲ. ³ Ndey a ec'eɲ a e nyam ob kok ese ek'ow'n k'uw af, gbɛkɔ ob a eke kok'r luw ec'a as. Ow ɔɲ wus nimum erur ow e low eɲɲ am us ndey a jam. ⁴ Eɲɲ agɲ a fɛɲ am igɲ tamranji a nuɲ, aɲke ow afl abusu es ɔɲ ndey a. Eɲɲ emeny el a cɛ, -n'am igɲ ndey a yeji nuɲ -li dad -l'ese: «Bwo ec'egɲ ot ndey ab es eɲɲ bwo ɔtu eke k'akm'n es ee?»

⁵ Eɲɲ ndey a eɲɲ abusu eke ki dad es efu lele eɲɲ wɛwr e sodad ab ok Nyam af; n'eɲɲ abusu eke li ki kok low toɲ awl ekɲ yony miy yony.[†] ⁶ Eɲɲ ndey a am wɛwr Nyam; n'am dad ow e nin, ow ec'eb ir usu a lele agɲ a ek'ir afr ab ab ec'odad ɲɲɲ. ⁷ Abusu eru'r es eke li k'ogɲ Nyam ec'agɲ a ar ke l'ákm wɛl es; n'eɲɲ abusu a eb eb fɛɲ af, agɲ agɲ fɛɲ af, ebr ebr fɛɲ af lele eb eb fɛɲ af ab.

[†] 12.9 Èkn Nuɲ ɔb 3.1; Luk 10.18. [†] 12.14 Èkn ɔkm Ok 19.4; Ol ɔkn 32.11. [†] 13.2 urs: ndey ligbɛl eke anm ey eci agɲ ebr wus af aɲa. [†] 13.5 Èkn Es Èkn 11.2 ec'akr otar a.

⁸Wus nimum ec'agñ a b'ow igñ'n nuñ, agñ a eke wus e kok em etñ el ec'en a anm sel eññ e lel ab em a.[†] Sel eññ e lel na, licebli a eke wël wawr egb a eci.

⁹Ke egñ ek'eli çru a ïri senyn senyn! ¹⁰Egñ eke in ec'a ow el eke wël k'ony elu'l sobel em a, wël b'ow çny elu'l sobel em; egñ eke in ec'a ow el lab ler em em, li k'uw a, lab ler em em li b'ow luw. Na sosiem anake agñ a ek'el Nyam ec'a it eke k'ony erm susu lele çmn ab a.

Ndey ek'anñ wus em ey çkm

¹¹Etñ m'ekn ndey ejeci nyam ek'anñ wus em ey çkm. L'eli ççwr yony ese liceb ec'ab af etñ n'am dad odad ese tamranji af. ¹²Ndey na çny abusu ese krekre ec'a ek'anñ okij em ey çkm ab af, etñ n'am kok juma ow e nin em. N'am çny wus nimum lel in ec'agñ a feñ ab lec em igñ krekre eci ndey a nuñ, ndey a eke ob kok nuñ ese ek'ow'n k'uw af ke ow as a. ¹³Ndey na ek'anñ wus em ey çkm a, am kok meny ewr egbel; n'am çñ al çbçb yeji anñ afr ok wus agñ a pupukpañ ec'any af. ¹⁴Etñ n'am irmn wus ec'agñ a, meny ewr a eke n'am çtu li kok krekre eci ndey a eci nin em a. N'am eju agñ eke k'aku likñ egñ nyam, krekre eci ndey a e sos usr eci, ndey a eke lab kok ob nuñ ese ek'ow'n k'uw af, ke ewl meny anñ owr a. ¹⁵Etñ yony em eci ndey a eññ abusu eke k'çñ ndey krekre a eci likñ egñ a sel, yec'etñ ke likñ egñ a çtu dad odad ke çñ wël ibi agñ a feñ eke égnm igñm'n nuñ a. ¹⁶N'ony agñ a feñ, ey lele egbel ab, egbrengbi lele çgbçru ab, ewi lele madu ab lec em eke k'ew meny ewr nyam lidr abu af oglog anyafr. ¹⁷Ow çñ etñ egñ feñ eke meny ewr anm af a çtum eke k'çl ob oglog ew ob an; meny ewr a el ndey a e nin oglog ob awl e mçni ek'el nin a ec'a.[†]

¹⁸Aña anake ow am ibrm eke egñ k'ony sewr a. Etñ egñ yec'eke çny nuñ em çny a çtu eke k'uw ndey a e mçni a ec'abi a eke k'ij a e nyandre ab any, anke ow el egñ e nin. Ob awl e mçni a el ekñ yen yen sakp nçhçn ekñ nyahan miy nçhçn.

Licebli a lele agñ fandi ekñ lçñ miy yar a eke wël çl a

14 ¹Mi bi ler etñ m'ekn licebli a eke inym es Siçn e lafeny[†] ab af, in lele agñ fandi ekñ lçñ miy yar eke wël nçn in e nin a lele Es ec'ab ab ew anyafr a. ²M'iri lebl nyam ek'anñ afr am ow, ke am ikñ ese okij e mra af, oglog ese nyamgbrany ligbel ec'ikñ ab af. Lebl a eke m'iri a anñ ese sanço çny esel e mob a eke b'ony ab af. ³Agñ amua feñ am egñ ej owr nyam atufu lekpn a, mindey yar a lele **agñ** ekpekp ab ab ec'any af. Egñ kaka çtum eke ki wewr ej a, eke ow elm agñ fandi ekñ lçñ miy yar a eke el wus aña ec'agñ a eke wël çl a çe.

[†] 13.8 sel eññ e lel a: èkn Es Èkn 3.5 lele ow ec'akr otar ab ab. [†] 13.17 Sebr beb em ese Ebre em af, ese Grek em af, ob awl owi em a, nin feñ eci mçni a çny in ec'abi eke ij.

[†] 14.1 Siçn e lafeny a el Jerusalem eci nin ejeci.

⁴Agñ amua kokm sikpl owi ɔɔw ab, -l'ayl.† -Li b'us licebli a jam usu feñ eke ow b'im a. Wel ɔl el agñ ec'arañ eke -li k'el agñ krekre eke wel k'oc ap Nyam lele licebli ab ab.† ⁵Legñ kaka -n'onym yadñ; -li kokm sikpl kaka.

Afr erm esel nyahan a ec'amani a

⁶Etñ m'ekn afr erm es ejeci nyam ek'am igb afr kpon em a ec. N'onym Amani Mamn a ek'onym uwr ab ab eke li k'ob l'ok wus nimum, eb eb feñ ec'agñ, eb eb feñ, ebr ebr feñ lele agñ agñ feñ ab. ⁷N'am dad lebl gege l'ese: «Èlum Nyam ke ññ in anygbel! Anke wanci ow eke li b'ow li jej wus nimum e low l'ok. Ìgñ eñ a eke kok afr, wus, okij lele mij ewl mij feñ ab a nuñ!»

⁸Yony em ec'afr erm es a anñ krekre ec'a e jam ow, etñ am dad ese: «Babilon eb gbél a ey wus!† L'el eb a eke eju eb eb a feñ eñ in e mar a eke b'ñ eñ ij **nfaci**, ke b'ñ eñ im ey Nyam ec'erm bebl ab em a.»

⁹Nyahan em ec'afr erm es a anñ yony a e jam ow, etñ am dad lebl gege ese: «Eke eñ nyam am igñ ndey a lele in e likñ eñ ab ab nuñ, etñ n'èñ ow eci meny ewr a anyaf lele abu af ab, ¹⁰in yeji, li b'ow l'egñ mar a eke b'ñ eñ im ey Nyam ec'erm bebl ab em a. Mar na b'ow ew tuɔtuɔ etñ Nyam b'ow etm ok in ec'erm bebl a e kpok ab em. Agñ amua b'ow ij gbre nɔnɔ al em lele mebn eke ler ec'al ab em, afr erm esel lala lele licebli ab ab ec'any af. ¹¹Al a eci mregbn a eke am ɔñ el -l'ij gbre nɔnɔ a, am uyu afr akpo akpo feñ eci. Agñ amua eke am igñ ndey a lele in e likñ eñ ab ab nuñ, ke eñ in e nin a e meny ewr a ɔnym sel eb ncok lele legñ owr ab.»

¹²Na sosiem anake agñ a ek'el Nyam eci, b'elum in e sol a, ke ɔny ɔmn Jesu em a k'ony erm susu a.

¹³Etñ m'iri lebl nyam ek'anñ afr am dad'm ese: «Nɔn odad na: ehe él agñ a eke caca em am uw Es Kɔtɔkɔ e juma kok em a eci! Ee, Abñ am dad eke agñ amua in anñ ehe em. Sica we'n ɔtu eke we'n k'eb sel juma a feñ eke we'n kok a eci, anke wel eci juma a e liy a in am us wel jam.»

Wus aña ec'egb ub owi

¹⁴Ow e jam a, mi bi ler etñ m'ekn jru ufu nyam. Jru ab af, ob nyam ek'anñ ese eñ af sig es. In e nuñ af a sika tufe anñ etñ egb ubr lab fufu

† 14.4 *Agñ amua kokm sikpl owi ɔɔw ab*: ow el odad nyandre em eke am dad kretienel eci neny nyam ij ek'ony Nyam eci, ke ánm sinyam yadñ e nuñ igñ owi em. Èkn Ose 1.2; 2.16-25. Segñ ab em a, sinyam yadñ a e nuñ igñ owi em a, afacyow b'anñ sinyam nuñ igñ susu a, etñ ow ibrm eke wel k'erum el ab. † 14.4 *agñ krekre eke wel k'oc ap Nyam lele licebli ab ab*: Moïs ec'ol em a, ebob feñ eci liy krekre a lele egb owr feñ eke wel am ub a eci krekre a, wel b'oc is Nyam. Ow b'il'l an nɔnɔ. † 14.8 *Aña ow elm Babilon ec'odad tasi wel dadm, kɔ ow el nyandre odad mum eke wel am dad ok eb eb a feñ eke b'im Nyam ar a.*

kɔɔ nyam anɔ́n abu em. ¹⁵Emeny m'ekn **afr** erm es ejeci nyam ek'anɔ́ Nyamel ab em ey ɔkm ke barm lebl tuɔtuɔ em am dad in a eke sig es jru ab af a ese: «Òc ɔ́ ec'egb ubr lab a ke úb ɔ́ɔɔ, aɔ́ke wus eci egb a ek'ebɔ ab ec'a e wanci ow.» ¹⁶Etɔ́ egɔ́ a eke sig es jru ab af a oc in ec'egb ubr lab a etɔ́ l'ew abu l'ub wus nimum ec'egb a.

¹⁷Emeny afr erm es ejeci nyam anɔ́ afr e Nyamel gbɛl ab em ey ɔkm; in yeji, n'ɔ́nym egb ubr lab fufu kɔɔ nyam ab.

¹⁸Etɔ́ emeny afr erm es ejeci nyam eke ew al es a anɔ́ **egb** waw usu a ey ɔkm. Li barm læc em n'am dad yec'a ek'ɔ́nym egb ubr lab fufu ab ab a l'ese: «Òc ɔ́ e lab fufu a ke úb wus e **viny** egbekl a, aɔ́ke in ec'ey a ebl.» ¹⁹Afr erm es a oc in ec'egb ubr lab a etɔ́ ew abu ub wus e viny egbekl a etɔ́ ot ok el es ifir ob gbɛl ab em eke -li k'ekn Nyam ec'erm bebl a. ²⁰Wɛl ifi viny ey ab es es ifir ob ab em baɔ́n a e jam a; etɔ́ es ifir ob ab em mebl nɔɔ ewl ok ɔkm. Mebl a ewl toɔ im igɔ́ kilo ekɔ́ yen yen sakp nyahan, etɔ́ uyu toɔ ok sigbaɔ́kɔ a e nɛɛkp a e nɛny nɛny.

Es abal el em ec'abu eyr lɔ́ɔɔ a e meny ewr

15 ¹Etɔ́ afr m'ekn meny ewr ligbɛl ejeci nyam eke in e low am iti'm any: **afr** erm esɛl lɔ́ɔɔ eke ɔ́nym es abal el em ec'abu eyr lɔ́ɔɔ ab, eke el em Nyam ec'erm bebl a b'ow edɔ́ nuɔ́ a.

²Etɔ́ m'ekn okij eke ayl toɔ am ekan es, ke al wuwlm ab. Agɔ́ a fɛɔ́ eke eb any ndey a, in e likɔ́ egɔ́ a lele in e nin a e mɔ́ni a ec'abi a eke k'ij ab af a, inym es afr okij na eke ayl toɔ am ekan es ab af. Etɔ́ -n'ɔ́nym sisangɔ́ a eke Nyam ɔ́ɔ el ab ab. ³-N'am egɔ́ Nyam e juma kok es Moiss[†] lele licebli ab ab ec'ej a:

«Es Kɔ́ɔkɔ́ Nyam Abusu Es, ebɛn eke ɔ́ e sijuma a agb ke akpl ana!
 Eb eb ec'Eb Ebu, ebɛn eke ɔ́ ec'ów a eke bebm ok es a el nyim nyim ke el nawre ana!

⁴Es Kɔ́ɔkɔ́, bwo ec'egɔ́ tasi ɔ́tu eke k'eluum'ɔ́ ee?
 Bwo ec'egɔ́ ɔ́tu eke ki kɔ́klam'ɔ́ ee?
 Iɔ́ ɔ́ny coco el lala.
 Eb eb a fɛɔ́ b'ow igɔ́ɔ́ nuɔ́,
 aɔ́ke ɔ́ ec'ów nyim nyim a ok ɔ́km kpata -l'ekn.»

⁵Ow e jam a, afr, m'ekn Nyamel gbɛl a fig. Em yogɔ́ Nyam eci sinm a eci **gbad** em êl a anɔ́. ⁶Afr erm esɛl lɔ́ɔɔ a ek'ɔ́nym abu eyr lɔ́ɔɔ ab ab a anɔ́ Nyamel ab em ok ɔkm. -Li sus mob eke ufu pum pum pum ke am jeɔ́n, etɔ́ -l'ucu ɔ́ɔny eke wɛl kok sika mij em er em.[†] ⁷Mindey yar ab em eci nyam ɔ́ɔ afr erm esɛl lɔ́ɔɔ a sika em kpɔ́k lɔ́ɔɔ. Em yogɔ́, Nyam ek'anɔ́

[†] 15.3 Moiss ec'ej a (ɔ́km Ok 15.1-18), wɛl b'egɔ́ nɛnɛgɔ́ e lægɔ́ ók Nyam en es, in eke li sɔ́g Israél Ejipt ec'abu em a. Êkn ɔ́km Ok 15 lele Ol ɔ́kn 32 ab. [†] 15.6 Ow el egb waw es ligbɛl a ec'ob sos ew (ɔ́km Ok 28.4; 29.5).

god'etj a ec'erm bebl a iy em gbɔj. ⁸Mregbn iy Nyamel ab em gbɔj; ow el Nyam ec'anygbel a lele in ec'abusu ab ab. Ow ɔj eɣj kaka k'ɔtum eym Nyamel ab em, eke afr erm esel lɔbɔj a eci abu eyr owi a eke ot ow a e low k'iym neny.

Nyam ec'erm bebl e kpɔk lɔbɔj a

16 ¹Ow e jam a, m'iri lebl ligbel nyam anj Nyamel gbɛl ab em am ikj dad afr erm esel lɔbɔj a ese: «Ìmn wus ke éwal Nyam ec'erm bebl a ek'anj kpɔk lɔbɔj ab em a es!»

²Krɛkre ec'afr erm es a im etj ewl in e kpɔk ab em ec'a es ok wus af, etj abi eɣbel eke bi dudu a ok agj a eke ndey a e meny ewr anj af, ke b'igj in e likj eɣj a nuj a.

³Yony em ec'afr erm es a im etj ewl in e kpɔk ab em ec'a es ok okij em. Mij a itjn anj ese lɛɣjuw e mebl ab af, etj ob fɛj ek'anj owr okij em a uw.

⁴Nyahan em ec'afr erm es a im etj ewl in e kpɔk ab em ec'a es ok simij ewl mij lele mij eɣ em ab, etj simij a titjn el mebl. ⁵Etj m'iri afr erm es a ek'ew mij es a am dad ese: «Ŋ ek'anj yefenyina ke anj god'etj, j ek'el lala a, eke ow el nene anake jej ok a, ke el jej ok es nyim nyim. ⁶Tasi em a, agj amua ibi agj lala a ek'el j ec'a lele **kokoba** ɔb esel ab ab ok mebl es, etj sica el yeji ɔj el mebl -l'ɛɣj. Ow ek'it el ec'ab anal.» ⁷Etj m'iri lebl nyam anj **egb** waw usu a am ikj dad ese: «Ee, Es Kɔɔkɔ Nyam Abusu Es, j e jej ok fɛj el nawre lele nyim nyim ab!»

⁸Yar em ec'afr erm es a ewl in e kpɔk ab em ec'a es ok ligbn af, etj ligbn eɣn abusu eke ki kakj wus ec'agj a in ec'al ab em. ⁹Agj al am kakj sos, etj -n'am wewr Nyam a ek'onj abusu abu eyr amua af a e nin a. Gbɛkɔ -l'ɛɣnm eke -li k'itjn erm em bake -n'ɔj ow any.

¹⁰Yen em ec'afr erm es a ewl in e kpɔk ab em ec'a es ok ndey a ec'atufu lɛkpɔn ab af, etj in ec'es ew a eɣ ncebɔn em. Agj a fɛj am akjn anm gbɛ eke -n'am ij a eci. ¹¹-N'am wewr afr e Nyam a el e gbɛ e -n'am ij lele abi ab ab sosiem. Gbɛkɔ -l'igjɔm el ec'ow eɣj a -l'okm es.

¹²Nɔhɔn em ec'afr erm es a ewl in e kpɔk ab em ec'a es ok mij ligbel a eke wɛl b'ɛɣj Efrat ab em. Mij a mam es etj ew éb ebu a eke b'anj yogj a eke ligbn b'igb a eɣagb es ow. ¹³Tamranji a, ndey a lele kokoba ɔb es yadju ab ab e nenym a, m'ekn **abj** eɣj nyahan ek'anj ese betibɔm af am ok ɔkm. ¹⁴-L'el abj eɣj eke bi kok simeny ewr. -N'aam -n'eɣj wus ec'éb ebu a fɛj, yec'etj ke -l'as wɛl luku Nyam Abusu Es e lɛɣj ligbel a e mum ogj a eci.

¹⁵Es Kɔɔkɔ dad nine: «Kin, m'am ow ese ulu af. Ehe él eɣj yec'a eke anj any owr ke sus mob am eku, yec'etj ke li k'iim sos ɔfr agj eknm in ec'és a eci!»

¹⁶ Abɲ eɲɲɲ a as éb ebu a luku usu nyam eke **Ebre** em a wɛl b'ɛsɲ Armagedɔn.†

¹⁷ Lɔbɲ em ec'afr erm es a ewl in e kpɔk ab em ec'a es ok lɛf em. Lebl nyam anɲ Nyamel ab em barm tuɔtuɔ; ow el lebl ek'anɲ atufu lekɲn a oɲɲ am ow. Etɲ lebl a dad ninɛ: «Sica ow uwr ŋ!» ¹⁸ Etɲ eβen a, afr am ŋɛɲɲ, nyamɲbrany am babarm etɲ wus am umu. Wus ec'umu ikɲ a, lɛɲɲ a etɲ eke aɲɲ anɲ wus a, -l'eknm eβen. ¹⁹ Baɲɲ gbɛl a ufɲ es ok sakp nyahan etɲ éb eb a e baɲɲ baɲɲ a fɛɲ bubm ok. Nyam ijlm Babilɔn gbɛl ab es; n'ɔɲ eke ow k'ɛɲɲ mar kpɔk gbɔɲ a ek'el in ec'erm bebl ligbɛl a. ²⁰ Lekr a fɛɲ irm etɲ wɛl éknm mafɛny ij. ²¹ Etɲ nyamok eku eku anɲ afr am an ok aɲɲ af; etɲ aɲɲ am wɛwr Nyam, nyamok na sosiɛm, aɲke ow el ob eke ɔny lɛc nɔnɔ.

Facyɔw gbɛl

17 ¹ Etɲ **afr** erm ɛsɛl lɔbɲ a ek'ɔnym kpɔk lɔbɲ ab a eci nyam ow dad'm ninɛ: «Ów, mi b'ow mi yɛɲm'ɲ abu ɛyr a eke Nyam b'ow ɔɲ facyɔw gbɛl a eke inym es simij ewl mij nɔnɔ e nɛny a. ² Wus na eci éb ebu a ij **nfaci** in ab, etɲ aɲɲ a eke ir wus na af a ɛɲɲ in eci nfaci owi a e mar am ɔny.»

³ Abɲ em a, afr erm es a oc'm im loj. Yɔɲɲ, m'ekn ɔw nyam eke sig es ndey ebl kondɔɲ af. Nyam eci wɛwr ec'en eb ndey a e sos a fɛɲ; etɲ l'ɛli ɛɲ lɔbɲ lele ɔɔwɲ lɛw ab. ⁴ ɔw a ok gbɛd ebl mamn, l'ok sika em miyob nɔnɔ, mebn amamn em e miyob lele ayre em e miyob ab. N'ɔnym sika em kpɔk ab. Em yɔɲɲ, in eci nfaci ij a eci kpɔɔm owi a fɛɲ iy em gbɔɲ. ⁵ In ec'anyafr a, wɛl nɔn nin eke ow eci nyandre a lɔl es: “Babilɔn gbɛl, afacyɔw lele wus na nimum ab eci musue owi fɛɲ ec'el lis.” ⁶ M'ekn ɔw a eke Nyam ec'aɲɲ a lele aɲɲ a ek'ij Jesu eci danɲku ke wɛl ibi a eci mebl am ɛc any.

Mi b'ekn'n a, low eb'm sos. ⁷ Etɲ afr erm es a dad'm ninɛ: «Kɔ bla sosiɛm etɲ ow am iti'ɲ any ee? Mi b'ow m'ɛlu ɔw a eke sig es ndey ab af a lele ndey na eke ɛli ɛɲ lɔbɲ lele ɔɔwɲ lɛw ab a e low eke lɔl es em a ɔkm mi yɛɲm'ɲ. ⁸ Ndey a eke ɛkn a, lɛɲɲ ek'ɛc ab em a, wɛl ɛkn'n n'anɲ owr, etɲ yɛfɛnyina n'anm owr ij. Gbɛkɔ li b'ow n'anɲ **nɔmu** croɲ gbɛl ab em l'ɛy ɔkm n'im in eci ŋɲɲɲ eci. Etɲ wus na ec'aɲɲ a eke wus eci nuɲ ɔb em etɲ wɛl nɔnm ɛl ec'en sel ɛɲɲ e lɛl ab em a, low b'ow iti any ndey a ec'ɛkn em, aɲke lɛɲɲ ek'ɛc a, n'anɲ owr, etɲ yɛfɛnyina n'anm owr ij, kɔ li b'ow l'ɛwl l'ow.

⁹ Sica wɛl ɔny nuɲ em ɔny lele sɛwr ab ɲɔɲ! ɛɲ lɔbɲ a el egigl lɔbɲ eke ɔw a sig es af a; ow el éb ebu lɔbɲ yɛji: ¹⁰ ɛl em eci yen ok wus, nyam ɛw

† 16.16 *Armagedon*: usu eke lɛɲɲ sig em a, wɛl oɲɲ ar ɛgbɛl ɛgbɛl af (Jɛj Ok 5.19; 2 Éb Ebu 23.39).

usu es, lɔbrɛ em ec'a k'owm. Lɛgrɛ eke li b'ow l'ow a, ow b'ow el lɛgrɛ tɛl ce eci. ¹¹Ndey ebl kondonɛ a eke lɛgrɛ ek'ec ab em anɛ owr, ke yefenyana anm owr ij a, in obi em a, l'el niwn em ec'eb ebu; etɛ eɛ lɔbrɛ ab af, in yeji n'aam in ec'ibi eci.

¹²Ɖɔɔwr lɛw a eke ekn a el ɛb ebu lɛw eke k'ɔbm nuɛ k'ɛwm usu es; gbekɔ ndey ab ab -li b'ow -n'ɛɛn abusu -l'ɛw usu es wanci nyam eci. ¹³Éb ebu lɛw amua eci tutr a okr af; tutr a el ke -l'ot el e lec a lele el ec'abusu ab ab -l'ɛlu ndey a e lís e low kok em. ¹⁴-Li b'ow -l'ogɛ licebli a ar, gbekɔ licebli a b'ow akm el es, aɛke l'el kɔtɔkɔ em e Kɔtɔkɔ lele ɛb ebu fɛɛ em ec'Éb Ebu ab; etɛ in ec'agɛ neny nyam eɛel a eke li sɔsum l'ot ke l'ɛɛɛ ab ab, -li b'ow -l'akm wel es.»

¹⁵Emeny afr erm es a dad'm ninɛ: «Simij a eke ekn yogɛ a eke facyɔw a sig es a el agɛ agɛ, bieku bieku, ɛb ɛb lele ebr ebr ab. ¹⁶Ɖɔɔwr lɛw a eke ekn a lele ndey ab ab b'ow ɔny facyɔw a eci sifn: -li b'ow -l'eb ow ec'ob fɛɛ eke ow ɔny a, -n'ɔɛ ow anɛ sos ɔfr. -Li b'ow -l'ot ow eci megl a fɛɛ -l'ij ke -l'ofɛ ow eci likpr a, ¹⁷aɛke Nyam ɔɛ eke el ec'erm ab em, -li ki kok low yec'a eke Nyam am erur a. Neny b'ow okr el af -l'oc el ec'es ɛw eci abusu a -li kok ndey a e lís e low toɛ ke Nyam eci sodad a fɛɛ íy neny.

¹⁸Ca yɔw a eke ekn a el ɛb gbɛl a eke ɛw wus na nimum eci ɛb ebu a fɛɛ es a.»

Babilɔn eci wus ɛy

18 ¹Na b'ec a, m'ekn **afr** erm es ejeci nyam ek'anɛ afr am us es. N'ɔny abusu ligbɛl nyam, etɛ in ec'anygbɛl a ayal wus na nimum. ²L'ɛlu lebl tuɔtuɔ li dad ninɛ: «L'ɛy wus, Babilɔn gbɛl a ɛy wus! Sica ow el **abɛ** ɛɛɛ ɛɛɛ ɛɛɛ a ec'usu ek'ir, el ec'es lɔl usu; aɛa anake ɔr ɛɛɛ ɛɛɛ lele mindey ek'**aylm** ke wel b'ifn ab ir a. ³Éb ɛb a fɛɛ ec'agɛ a ɛɛɛ in eci mar a eke b'ɔɛ ɛɛɛ ij **nfaci**, ke b'ɔɛ ɛɛɛ im ɛy Nyam ec'erm bebl ab em a. Wus na eci ɛb ebu a igɛ'n af -l'ok nfaci ij owi ab em, etɛ wus na eci án ɔlu a el egbreɛɛɛ in ec'ob eke n'ɔny afɛɛ es a sɔsiem.»

⁴Etɛ emeny m'iri lebl ejeci nyam ek'anɛ afr am ikɛ ow dad eɛe: «Em ec'agɛ, ðkr ɔkm ɛb ab em yec'etɛ ke k'ánmm in e sikpl a e low em, in eci abu ɛyr egbɛl a eke b'ow ɛɛɛ'n a k'ɛɛɛɛɛ ɔny. ⁵Tasi em a, in eci sikpl a tatakɛ toɛ im ok afr, etɛ Nyam ijlm in ec'ów ɛnyembri yony yony owi amua es. ⁶Kòkr ɛb a low eɛe el el eke li kokr agɛ ejec'ab af. Low yec'a eke li kok a, in yeji kòkr ir ow eci sakp yony. Mij kpɔk a eke li bi wuwlm mar tuɔtuɔ ab n'ɔɛ agɛ ɛɛɛ a, in yeji mar eke ɛw tuɔtuɔ a, wùwlm ow eci ɔtu sakp yony ab ɔɛɛ in l'ɛɛɛ. ⁷Anygbɛl owi a eke li kok lele ɛb sɛɛɛɛ a eke l'ij ab ab a, ɔwar ow eci dudu a lele ow eci gbɛ ab ab eke bɛbmm ab a ɔɛɛ in. Li bi dadr in em l'ɛe: “M'ir aɛa eɛe ɛb ɛb yɔw af, m'elm ikɛɛɛɛ etɛ lɛgrɛ kaka mi k'ow m'eknm niɛɛ owi.” ⁸Low na sɔsiem anake gbɛ owi a fɛɛ eke wel bɛbm ɛw'r es a b'ow ɛɛɛ'n a: ɔl ek'el luw eci, niɛɛ owi lele lek

ab. Lęgŋ nyam coco af feŋ b'ow eŋn'n etŋ wel b'ow etul il. Tasi em a, Es Kɔtɔkɔ eke jej in e low a ok a ij lęc nɔnɔ.»

⁹Eke wus eci ęb ebu a eke in ab kok nfaci owi ke ir ęb męwl em a b'ow ekn ęb a ek'etu a eci mregbn a, -li b'ow -l'ikŋ ɔŋŋ -li kok sɔŋŋ. ¹⁰Ke in eci gbre owi a k'ęŋnm ęl a, -li b'ow -li kpab ow es lıs -n'im akpoj ke -n'am dad -l'ęse: «Bogŋ e gbre ana ee? Oy Babilɔn! Ęb gbęl ek'ij lęc! Wanci liy nyam af cę anake wel ɔb'ŋ low a.»

¹¹Wus na ec'an ɔlu a yeji am ikŋ ɔŋŋ etŋ am kok in eci sɔŋŋ aŋke sica wel ɔlm ęl ec'an ob a ij: ¹²sika, jete ufu, mebn amamn lele ayre ab; gbad fuęfue, gbad ebl amamn, gbad frefre; ekŋ sŋɔsŋɔ ęŋŋ ęŋŋ a feŋ, ęyr nen em ec'ob feŋ eke wel kok, ekŋ ek'il an, jawie, lowi oglog lebn mamn; ¹³ekŋ sel sŋɔsŋɔ lele mob sɔsŋŋ mob ęjec'ab, mijey, **kpęy** lele ogŋ ab; mar, mun, ble mpupu lele miy ab; sed, męcęb, sigbanŋkɔ lele ow eci męŋŋ ab toŋ agŋ eci sos megl lele ow eci liy ɔbɔ yej'ab.

¹⁴Wel am dad ęse: «Mob mob a feŋ ek'am erur a anm ŋ ogŋ a ij, ŋ ec'ob ɔny feŋ lele ŋ ec'ęb ij senyn ab ab irm; lęgŋ kaka wel k'ow eŋnm ęl ij!» ¹⁵An ɔlu a eke ɔl an ęb ab em ke ɔny ob a, -li b'ow -n'inym es akpoj, ęb a eci gbre owi eke k'ęŋŋ ęl a sosiem. -Li b'ow -l'ikŋ ɔŋŋ -li kok sɔŋŋ, ¹⁶-li dad -l'ęse: «Kɔ bogŋ eci gbre anake eŋŋ ęb gbęl na ab ee? Lęw ob fuęfue sos, gbad ebl amamn, l'ok sika em miyob, mebn amamn em e miyob lele ayre em e miyob ab. ¹⁷Ęŋŋ wanci liy nyam af cę anake mob amua feŋ irm a!»

Simijetŋ a eci idr ęsel a, agŋ a ek'us mij ęl ab a, em yogŋ eci juma kok ęsel a, agŋ a feŋ eke b'ęŋŋ ob ij mij af yogŋ a b'ow inym es akpoj. ¹⁸Eke -l'ękan ęb a ek'am etu a eci mregbn a, -li b'ow -l'ęlu lebl -li dad -l'ęse: «Ęb kaka anm eke agb ot ęb na es!» ¹⁹-N'am ok siflefl nuŋ, -n'am ikŋ ɔŋŋ -li kok sɔŋŋ etŋ -n'am ęlu lebl -li dad -l'ęse: «Kɔ bogŋ eci gbre anake eŋŋ ęb gbęl na ab ee? In ec'ob ɔny ab em anake agŋ a feŋ eke ɔny simijetŋ okij na af a el egbreŋgbi a. Ęŋŋ wanci liy nyam af cę anake amua feŋ irm a!»

²⁰Afr, sos em ęŋŋŋ Babilɔn eci wus eke ęr ok a eci! Nyam ec'agŋ, **erm** ęsel lele **kokoba** ɔb ęsel ab, sos em ęŋŋ ɔny aŋke Nyam jej ok'r low ŋuŋ a eke li kok ɔny a eci!

²¹Ęŋŋ afr erm es nyam ek'ɔny lęc a oc ma ɔlul lob legleg nyam ɔwl okij em etŋ am dad ęse: «Ęben eke wel b'ow oc Babilɔn ęb gbęl a ɔwl lęc em ana, etŋ lęgŋ kaka wel k'ow eknm'n ij. ²²Lęgŋ kaka ŋ ogŋ a wel k'ow irim sanŋo ɔny ęsel ec'ęj, ęj ęgŋ ęsel, kete afl ęsel, kɔkɔ afl ęsel e lebl ij. Wel k'ow eŋnm męwl es kaka feŋ ij; wel k'ow irim ob iny usu eci likekr ij. ²³Mun al a k'ow ayalm ŋ ogŋ a ij; wel k'ow irim ɔyɔw ęcel owr owr eci sɔg ij. I] eci an ɔlu a ɔny any akm wus na nimum ec'a, etŋ ŋ eci cam owi ab em, irmn ębr ębr a feŋ ec'agŋ a.»

²⁴Babilɔn yogŋ anake kokoba ɔb ęsel, Nyam ec'agŋ a lele wus na nimum ec'agŋ a feŋ eke wel ibi ab ab eci mebl a ok es a.

Afr ec'any eb ec'ęj

19 ¹Low na b'oc es a, afr m'iri lebl tuɔtuɔ nyam ek'ot agŋ ɔnɔn eci likekr es, ke am dad ęse: «Lili! Lili! Kɔklmn Ęs Kɔtɔkɔ! Aŋke es eb

elú, anygbel lele læc fəŋ ab a el ey e Nyam a eci! ²In eci jej ok owi a fəŋ b'el nawre lele nyim nyim ab! Etŋ ow em a, l'ɔb facyɔw gbɛl a eke b'ɔny wus ec'agŋ a ok in eci **nfaci** ij owi em a low. Nyam eci juma kok esɛl a eke l'ibi a, Nyam kok li sɔg ow e labm.» ³Etŋ emeny -n'am dad -l'ese: «Lili! Lili! Kɔklmn Es Kɔtɔkɔ! Eb gbɛl a eke wɛl etul a eci mregbn a am il godo godo fəŋ eci!» ⁴**Agŋ** ekpekp likŋ lele yar ab a lele mindey yar ab ab ok ɔwrɔkp wus etŋ am igŋ Nyam eke sig es atufu lækpn af a nuŋ, etŋ am dad ese: «Amɛn! Lili! Lili! Kɔklmn Es Kɔtɔkɔ!»

⁵Lebl nyam anŋ atufu lækpn ab af am ikŋ dad ese: «ɔny a fəŋ a eke eel Nyam eci juma kok esɛl a, ey lele egbɛl ab, ɔny eke b'ɔny in ec'elum a, kɔklmn ey e Nyam a!» ⁶Emeny m'iri lebl ek'ot agŋ nɔnɔ eci lebl es; ow am ikŋ esɛ okij eci mra eke b'elú ab af, esɛ nyamgbrany af. Kin lebl a ec'odad eke am dad: «Lili! Lili! Kɔklmn Es Kɔtɔkɔ! Anke ey Es Kɔtɔkɔ Nyam Abusu Es sigm in ec'es ew ab es! ⁷S'élul sos em inŋ e lili, s'ánŋn sos em inŋ em, si kɔklmn in! Anke licebli a eci mɛbi a ec'es gbɛgbl a e lægŋ ow ŋ, in e yɔw a bɛbm sos inym es. ⁸Nyam ɔŋ'n ob sos ew ufu fuɛfue ek'am jejn eke li k'ew sos.» (Ob sos ew ufu fuɛfue a el Nyam ec'agŋ a ec'ów nyim nyim a.)

⁹**Afr** erm es a dad'm nine: «Nɔn dad ese: Ehe él agŋ a eke wɛl esŋ licebli a e mɛbi a ec'es gbɛgbl ab em a eci.» Etŋ l'igŋ af li dad nine: «Amua, ow el Nyam ec'odad ebl tasi.» ¹⁰M'ok ɔwrɔkp wus in ec'akr esr a eke mi k'igŋ'n nuŋ, kɔ li dad'm nine: «Kì kok! Em yeji, juma kok es esɛ ŋ af, esɛ esŋ jimɛl a eke ij Jesu eci low nenyembri nyam a eke elú ɔkm a eci danŋku ab af. Nyam anake it eke k'igŋ nuŋ a! Low nenyembri nyam a eke Jesu ij ow eci danŋku a, el kokoba ɔb esɛl eci odad a eke dad a eci liy tasi.»

Egŋ ek'uyu gbanŋkɔ ufu af

¹¹Etŋ emeny m'ekn afr ek'agbr em, ke gbanŋkɔ ufu nyam ey ɔkm. Egŋ a ek'uyu gbanŋkɔ ab af a, wɛl b'esŋ'n Neny Nyam Ij Es lele Low Nawre Es ab; in e jej ok a lele ar ogŋ ab ab b'el nenyembri nyam em eci. ¹²In ec'anyamn a am iri esɛ al af, etŋ es ew eci tufe nɔnɔ anŋ'n nuŋ. Wel nɔn nin nyam in af ek'egŋ kaka uwm ow e low any, ek'ow elm in sɔny coco cɛ. ¹³In eci mob af ew a eke li sus a el mebl ɔfr. Egŋ a wɛl b'esŋ'n Nyam Odad.† ¹⁴Afr eci ar esɛl a sus mob efu fuɛfue ek'ayl etŋ uyu sigbanŋkɔ efu af am us'r jam. ¹⁵Lab ler em fufu nyam ey'r ɔkm nenyem agŋ ec'ɔr eci. Li b'ow ni nyimm wɛl læc em etŋ li b'ow li yegm Nyam Abusu Es ec'erm bebl ligbɛl a. Li b'ow l'ifi wɛl es læc em esɛ elɛl eke wɛl b'ifi **viny** ey es es ifir ob em ab af.† ¹⁶Kin nin a eke wɛl nɔn in e mob af ew ab af lele in eci im ab ab af a: “Éb ebu fəŋ em ec'Éb Ebu lele kɔtɔkɔ em e Kɔtɔkɔ ab.”

¹⁷Etŋ emeny m'ekn **afr** erm es nyam ek'igb inym es ligbn ab em. N'am elú lebl tuɔtuɔ l'esŋ ɔr a fəŋ eke b'igb im afr kponŋ em a l'ese: «Òwr, àsr

† 19.13 Èkn Jan 1.1-5. † 19.15 Èkn Es Ekn 14.18-20.

luku Nyam eci ob ij gbél a eci! ¹⁸Òwr ijr éb ebu a eci megl a, ijr sróda eyñ ec'es ew esél a lele ar esél ab ab eci megl a, ijr sigban̄kɔ a lele el ec'af uyu esél ab eci megl a, ijr agñ fəñ eci megl a, ewi lele madu ab eci megl a, ijr ey lele egbél ab eci megl a.»

¹⁹Etñ emeny m'ekn ndey a, m'ekn wus eci éb ebu a lele el eci ar esél ab ab eke as luku, eke k'ogñ egñ a eke uyu gban̄kɔ af a lele in eci ar esél ab ab ar. ²⁰Wel ɔny ndey a lele **kokoba** ɔb es yadñu a eke kok meny ewr owi eke k'irmn agñ a eke ɔny ndey a eci meny ewr a, ke am ign likñ egñ a nuñ a. Wel ɔny ndey a lele kokoba ɔb es yadñu ab ab ow ɔwl mebn eke ler faf es am iri al ab em. ²¹Lab ler em a eke anñ egñ a eke uyu gban̄kɔ ab af a e nenyam am ey ɔkm a, ibi el eci ar ogñ esél a fəñ, etñ ɔr a fəñ am ij el e megl a.

Akpo fandi a

20 ¹Etñ emeny m'ekn **afr** erm es nyam ek'anñ afr am us es. N'onym **nɔmu** cron gbél a eci safue a lele ngbraka ligbél nyam ab.

²⁻³N'ony tamranji a, lorñ sig a ek'el **agn** oglog Satan a, l'ok ow ngbraka etñ l'oc l'owl ow nɔmu cron gbél ab em akpo fandi eci. L'abl nɔmu cron gbél a safue em yec'etñ ke tamranji a k'irmnm eb eb ec'agñ a toñ ke akpo fandi a ec ok es. Ow b'ow uwr a, ow it ke wél élu'l es ləgñ təl eci.

⁴Emeny m'ekn atufu mekpñ: agñ a eke ok es af a eññ abusu eke ki jej agñ e low ok. M'ekn agñ a eke wél ibi a yeji eci abñ a; wél ibi el Jesu eci low nenyembri nyam a ek'elu ɔkm a lele Nyam odad ab ab eci dan̄ku eke -l'ijr a sosiem. -L'ignm ndey a nuñ, -l'ignm ow eci likñ egñ a nuñ, etñ -n'eñnm ndey a eci meny ewr a anyafr, -n'eñnm ow anm el abu af yeji. -L'igb luw em etñ Krist ab -l'ew usu es toñ akpo fandi. ⁵Na krəkɛ eci luw em anñ igb ab ana. Agñ ejec'a eke uw a k'ow igbm luw em eke akpo fandi a k'ecm k'okm es. ⁶Ehe él agñ a eke anñ krəkɛ eci luw em anñ igb ab em a! -L'el Nyam eci agñ lala etñ yony em eci luw a ɔnym abusu el af;† -li b'ow -l'el Nyam lele Krist ab eci **egb** waw esél, etñ Krist ab -li b'ow -l'ew usu es toñ akpo fandi a.

Satan eñnm ar a

⁷Ləgñ a eke akpo fandi a b'ow ec ok es a, wél b'ow elu **Satan** es sobel em, ⁸etñ li b'ow n'im l'əju eb eb a ek'el Gɔg lele Magɔg ab ek'anñ wus na eci susu kpekpe a.† Li b'ow l'as wél luku ar ogñ eci, etñ -li b'ow -n'eny esə okij any eci mrici af. ⁹-N'anñ susu a fəñ -l'ow -l'iwr Nyam ec'eb lala a eke erur ke in ec'agñ ir a -l'elul em eke -li k'eb. Gbəkɔ al b'ow anñ afr ow ñuññ el. ¹⁰Etñ agñ eke b'əju el a, wél b'ow oc ɔwl'l mebn eke ler faf es a

† 20.6 Èkn Es Èkn 2.11 lele ow ec'akr otar ab ab. † 20.8 Gɔg lele Magɔg ab el nin eke wél ɔñ eb eb a eke sɛgñ es abal el em a b'ow im Nyam ec'agñ ar a. Èkn Ezekiel 38-39.

eci al ab em, yogŋ a eke ndey a lele **kokoba** ɔb es yadŋu ab ab anŋ a. -Li b'ow -l'ij gbre nɔnɔ ncok lele leŋŋ owr ab godo godo feŋ eci.

Jej ok es abal el

¹¹Etŋ emeny m'ekn atufu lekpn ufu nyam lele egŋ a eke sig es af ab ab. Wus lele afr ab kpab'r es lís im kpekpe etŋ wel ewlm eknm el ij. ¹²Emeny m'ekn agŋ ek'uw a, ey lele egbél ab, eke inym es atufu lekpn a ec'any af. Silél nɔnɔ fifig ok es, etŋ lel ejeci nyam yeji fig eru es, ke sel eŋŋ eci lel ab ana.[†] Agŋ a ek'uw a, wel jej el e lís e low ok low a eke -li kokr ab em, yec'a eke wel nɔn anŋ silél ab em a. ¹³Okij elu agŋ a ek'uw ke n'onym ab a es, luw lele **ɔŋnes** baŋŋ ab yeji ok el ec'agŋ a ek'uw ke -n'onymn ab a es, etŋ wel jej egŋ egŋ e lís e low ok in e juma a eke li kok ab em. ¹⁴Wel itr luw lele ɔŋnes baŋŋ ab ok al a eke faf es ab em. Al na eke faf es a el luw sakp yony em a. ¹⁵Wel b'oc egŋ feŋ eke wel nɔnm in e nin sel eŋŋ eci lel ab em a ɔwl al a eke faf es ab em.

Afr owr a lele wus owr ab ab

21 ¹Emeny m'ekn afr owr nyam lele wus owr nyam ab; krekre ec'afr a lele krekre eci wus ab ab irm etŋ okij a yeji anm ij. ²Etŋ emeny m'ekn Jerusalem owr a, eb lala a eke Nyam ɔŋ anŋ in ogŋ a am ow a. Li bebŋ sos ese yow eke kpekŋ sos eke k'im ɔbr ec af. ³M'iri lebl tuɔtuɔ nyam ek'anŋ atufu lekpn a ogŋ am ikŋ ow dad ese: «Sica Nyam ec'eb ir usu a ow agŋ ec'araŋŋ! Li b'ow l'ir wel ab etŋ -li b'ow -l'el Nyam ec'agŋ. Nyam in obi b'ow anŋ el ab etŋ li b'ow l'el wel e Nyam. ⁴Li b'ow li tetŋ wel e mikŋ a feŋ es; luw owi, niŋŋ owi, likekr owi lele gbre ij owi ab k'ow anm ij. Leŋŋ sig em ec'ów a feŋ ot es ŋ.»

⁵Etŋ sica egŋ a eke sig es atufu lekpn ab af a dad nine: «Sica m'am ɔŋ ów a feŋ itŋŋ el owr.» Etŋ emeny l'igŋ af li dad nine: «Nɔn low na anke em eci sodad a el nawre, wel ɔtu eke k'ony ɔmn ow em.» ⁶Emeny l'igŋ af li dad nine: «Sica feŋ uwr ŋ! M'el Krekre lele Es Abal El ab, Nuŋ ɔb lele Nuŋ Eɔŋ ab. Egŋ yec'eke mijamn am ɔny a, mi b'ow m'ɔŋ'n mij ewl mij a eke b'ɔŋ egŋ sel a ɔfr em l'egŋ. ⁷Egŋ kaka feŋ eke b'ow eb any a, b'ow eŋŋ aja ikŋ na; m'ow m'el in e Nyam etŋ in li b'ow l'el em ec'iy. ⁸Érŋnu, ów enyembri yony yony esél, agŋ eŋuŋ, agŋ ibiu, afacu, cam kok esél, agŋ a eke b'igŋ sekŋ nuŋ lele ayadŋu feŋ ab ec'a, el ec'usu b'ow anŋ mebn eke ler faf es a eci al ab em. Ke luw sakp yony em ab ana.»

Jerusalem owr a

⁹Sica m'ekn **afr** erm esél lɔbŋ a, eke ɔnym kpɔk lɔbŋ a eke abu eyr es abal el lɔbŋ a anŋ em a eci nyam. L'ow n'am dad'm l'ese: «Ów, mi b'ow

† 20.12 Èkn Es Ekn 3.5 lele ow ec'akr otar ab a.

mi yegm'η yow ec a, licebli a eci yow a.» ¹⁰ Abη em a, afr erm es a oc'm im lafeny gege ligbel nyam eci nun af. Li yegm'm Jerusalem, eb lala a eke Nyam ηη anη in oγη a am ow a. ¹¹ Nyam ec'anygbel a am ηη li jejn ese lebn mamn af, ese **jasp** eci lebn eke b'ekan es af. ¹² N'ony lakp sisil gege nyam eke ony masany lew yony lele afr erm esel lew yony ek'am cōu ab. Masany ab af a, wel non Israel ec'eb lew yony a ec'en a anη. ¹³ Baηη ec'ogog nyam nyam feη b'onny masany nyahan: nyahan b'anη yogη eke ligbn b'igb a, nyahan b'anη yogη eke ligbn b'eru a, nyahan b'anη afr ogog a, etη nyahan b'anη esr em a. ¹⁴ Baηη a eci lakp a sigr mób lew yony eke wel ok cōmu em, etη af yogη, wel non licebli a ec'erm esel a ec'en a.

¹⁵ Afr erm es a eke am dad'm odad a onym ob bebmn ob ab, sika em eci likη soηni eke ki bebmn baηη a, in eci masany a lele in eci lakp ab ab. ¹⁶ Baηη a eci ogog yar a bebmn; sōfu a lele es ar ab ab bebmn. Afr erm es a oc in eci sika em likη soηni a bebmn baηη a; ow ij sōfu fandi lew yony,[†] es ar a, sigb a lele sōfu ab ab bebmn. ¹⁷ Li bebmn lakp a yeji. Ob bebmn ob a eke l'oc li bebmn ab em, n'ēηη sigb a eci sōfu a ekη lōbη miy yar,[†] ¹⁸ wel awη lakp a jasp em, etη eb a in obi a wel us'r sika tasi em etη ow b'ayl ekan es ese akroηko af. ¹⁹ Mób a eke wel ok cōmu em awη baηη a eci lakp a, wel ot mebn amamn ek'onny mij erη erη ijr mewl: krekre eci lob a **jasp** em, yony em ec'a safir em, nyahan em ec'a agat em, yar em ec'a **emerod** em, ²⁰ yen em ec'a onis em, nōhōn em ec'a **sarduan** em, lōbη em ec'a krisolit em, niwn em ec'a beril em, libarm em ec'a topas em, lew em ec'a krisopras em, lew nyam em ec'a turkuas em, etη lew yony em ec'a ametis em. ²¹ Masany lew yony a el ayre lew yony; lisany nyam eci kok em a, wel b'oc ayre ligbel nyam coco. Ejem a el sika tasi cōfr eke ayl am ekan es ese akroηko af.

²² M'eknm Nyamel eb ab em, aηke eb a eci Nyamel a el Es Kōtōkō Nyam Abusu Es lele licebli ab ab. ²³ Eb a cōlm ligbn es, cōlm awl es eke k'ayal il, aηke Nyam ec'anygbel a am ayal il etη licebli a el in eci mun al. ²⁴ Eb eb a feη ec'agη a b'ow an es in eci usuayl ab em, etη wus eci eb ebu a b'ow ot el eci ob ony a ow yogη. ²⁵ Legη owr nimum a, baηη a eci masany a b'ow fifig ok es; legη kaka wel k'ow bablm, aηke yogη legη uk k'ow anm ij. ²⁶ Wel b'ow ot eb eb a eci sagb a lele ob ony ab ab ow yogη. ²⁷ Ob feη eke **aylm** Nyam ec'any af lele agη eke bi kok musue owi ke b'onny yadη a k'ow okm baηη a. Agη a sōny coco a eke b'ow ok em a el, el a eke wel non el ec'en licebli a eci sel erη e lel ab em a.

22 ¹⁻² Emeny **afr** erm es a yegm'm sel erη eci mij ewl mij ek'am jejn ese akroηko af, ke anη Nyam lele licebli ab ab ec'atufu lekpn a oγη am jejn ok cōkm ewl im eb a ec'usu araηη a. Mij a ec'al yony a eke ok a ec'araηη a,

[†] 21.16 *sōfu fandi lew yony*: ow bebmn 2220 kilo ab. [†] 21.17 *sōfu a ekη lōbη miy yar*: Ow bebmn 65 kilo ab.

sel eɣn eci likɣ a anɣ. Lakpo nyam af a, li b'ɔsu ey sakp lɛw yony, awl nyam akp nyam. In eci suw a b'ewlm eb eb ec'agɣ a. ³Ofn owi kaka k'ow anm ij.

Nyam lele licebli ab ab eci atufu lɛkpn a b'ow anɣ eb ab em, etɣ Nyam eci juma kok esel a b'ow igɣ'n nuɣ. ⁴-Li b'ow -l'ekn ow ec'any a, etɣ ow eci nin a b'ow nɔn el ec'anyafr a. ⁵Legɣ uk k'ow anm ij, etɣ -li k'ow -l'ibramn mun al ec'usuayl a lele ligbn ec'ab ab, aɣke Es Kɔtɔkɔ Nyam in obi li b'ow l'ok wɛl in ec'usuayl ab af, etɣ -li b'ow -l'el es ew esel godo godo fɛɣ eci.

Krist eci mower

⁶Emeny **afr** erm es a dad'm nine: «Sodad amua el nawre, wɛl ɔtu eke k'ony ɔmn ow em; etɣ Es Kɔtɔkɔ Nyam a eke bi nyimn **kokoba** ɔb esel eci abɣ a, erm in ec'afr erm es ow yec'etɣ ke li yɛgm in e juma kok esel a low eke b'ow ey lɛɣɣ tel em a.» ⁷Jesu dad nine: «Iri, ow k'ow ibnm m'ow m'ow! Ehe él agɣ a eke b'oc kokoba ɔb e sodad ek'anɣ lɛl na em a senyn senyn a eci!»

⁸Em Jan, m'iri etɣ m'ekn ów amua. Etɣ eke m'iri ke m'ekn a, m'ok ɔwrɔkp wus afr erm es a eke yɛgm'm ów amua a ec'any af eke mi k'igɣ'n nuɣ. ⁹Gbekɔ li dad'm nine: «Kì kok ebɛn! Em yeɣi juma kok es ese ɣ af, ese esɣ jimɛl kokoba ɔb esel ab af, ese agɣ a fɛɣ eke b'oc lɛl na em eci sodad a senyn senyn ab af. Nyam anake it eke k'igɣ nuɣ a, kɔ ow elm em!»

¹⁰Emeny li dad'm nine: «Kokoba ɔb e sodad ek'anɣ lɛl na em a, k'ɔc ki lɔl es, aɣke ów amua fɛɣ eci sɛɣɣ a eke wɛl bɛbm ok es a titm. ¹¹Ke eɣɣ eke akplm a, n'ánɣ in ec'akplm ab em; eɣɣ eke aylm Nyam ec'any af a, n'ánɣ in ec'**aylm** ab em; eɣɣ eke bi kok low mamn a, n'ánɣ low mamn kok ab em; eɣɣ ek'el lala a, n'ánɣ lala el ab em.»

¹²Jesu dad nine: «Kin, em ec'ow ibnm ij! Mi b'ow m'ism ob ap ab, etɣ mi b'ow m'ɔɣ eɣɣ eɣɣ, juma a eke li kok a eci. ¹³M'el Nuɣ ɔb lele Nuɣ ɛdɣ ab, m'el Krɛkre lele Es Abal El ab, Kpɔkpɔ lele Uwar ab.» ¹⁴Ehe él agɣ a eke am ɛfn el ec'ob sos ew es eke k'ɛɣn abusu ij sel eɣn e likɣ a ec'ey a eci. -Li b'ow -n'ɛɣn abusu -l'ɛcr masany a eci -l'ok eb ab em. ¹⁵Sica baɣn a eci jam a, agɣ eɣɣ a, cam kok esel, afacu, agɣ ibiu, sɛkp nuɣ igɣ esel lele ayadɣu ab ec'usu ek'anɣ ana!

¹⁶«Em Jesu, m'erm em ec'afr erm es a ow ij ów amua e danɣu Nyamel fɛɣ ec'any af. Em, m'el David ec'eb ab em eci lilaw,† ibribr eci lél ek'am jeɣn. ¹⁷Abɣ a lele yɔw a eke wɛl ebi ab ab am dad ese: “Ów!” Ke eɣɣ yec'eke in yeɣi am iri low na a dád ese: “Ów!” Ke eɣɣ eke mijamn am ɔny a ów; ke eɣɣ eke am erur sel eɣn eci mij a, eb ɔfr em.»

Nuɣ ɛdɣ ec'odad

¹⁸Em, Jan, kin low eke m'am igbl ow eci lebl ogɣ mi dad eɣɣ fɛɣ eke b'ow iri kokoba ɔb owi a ek'anɣ lɛl na em a: eke batɣ eɣɣ kaka fɛɣ am oc

† 22.16 Èkn Es Ekn 5.5 ec'akr otar a.

low ejeci nyam elu em a, ke abu eyr owi a feŋ eke wɛl dad ow e low lɛl na em a, Nyam b'ow ot ɔŋ'n. ¹⁹ Eŋ eke batŋ eŋŋ kaka feŋ am ɔny kokoba ɔb e sodad a ek'anŋ lɛl na em a ec'ob nyam oc es, ke sel eŋŋ eci likŋ a ec'ey a lele eb lala a eke wɛl dad ow ec'odad lɛl na em a, Nyam b'ow ɔny oc'r es abu em. ²⁰ Eŋŋ a eke ij low nenyembri nyam na ec'asmanu a dad ninɛ: «M'am ow caca!» Amen! Es Kɔtɔkɔ Jesu, òw gɔŋ!

²¹ Ke sica Es Kɔtɔkɔ Jesu ec'ɔwrɔ a áŋŋ ɔny feŋ ab.